

Coordonatori:

Dir. adj. prof. PÉTERFFY Csilla

Prof. SEBESI Iulia

PAS CU PAS

SPRE O INCLUZIUNE DE SUCCES

CETATEA
MINȚII

PALETA
PERCEPȚIILOR

CARUSELUL EMOȚIILOR

2026

Coordonatori:

Dir. adj. prof. PÉTERFFY Csilla

Prof. SEBESI Iulia

Pas cu Pas spre o Incluziune de Succes

Caruselul Emoțiilor

Paleta Percepțiilor

Cetatea Minții

Târgu Mureș

2026

Mulțumim colaboratorilor:

Universitatea „Dimitrie Cantemir” Târgu Mureș
Centrul Școlar Pentru Educație Incluzivă Bilbor
Centrul Școlar De Educație Incluzivă Beclean
Centrul Școlar De Educație Incluzivă „Lacrima” Bistrița
Centrul Școlar Pentru Educație Incluzivă Brașov
Centrul Școlar Pentru Educație Incluzivă Brașov, Departamentul Hipoacuzici
Centrul Școlar Pentru Educație Incluzivă Nr. 3 Reghin
Centrul Școlar Pentru Educație Incluzivă Ocland
Școala Gimnazială Pentru Deficienții De Auz „Kozmutza Flóra” Cluj-Napoca
Grădinița Specială Cluj-Napoca

Colectiv de coordonare:

Insp. școlar. general prof. Dărăban Paula-Maria - Inspectoratul Școlar Județean MUREȘ
Insp. școlar. prof. Turcu Simona-Elena – Inspectoratul Școlar Județean MUREȘ
Insp. școlar. prof. Bokor Attila – Inspectoratul Școlar Județean COVASNA
Dir. prof. Moga Anișoara – Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Nr. 1 – Târgu Mureș
Dir prof. Forró Huba - Școala Gimnazială Specială - Sf. Gheorghe
Dir. prof. Socol Ioan - Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Nr. 3 Reghin
Dir. adj. prof. Péterffy Csilla - Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Nr. 1 – Târgu Mureș
Dir. adj. prof. Kovács Attila - Școala Gimnazială Specială - Sf. Gheorghe
prof. psihoped. Moldovan Mihaela Loredana - Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Nr. 1
– Târgu Mureș
prof. psihoped. Roman Mihaela - Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Nr. 1 – Târgu
Mureș
prof. psihoped. Bereczki Zsuzsa-Ildikó - Centrul Județean de Resurse și Asistență
Educațională - Covasna
prof. psihoped. Czinczok Orsolya - Katalin - Școala Gimnazială Specială - Sf. Gheorghe

Colectiv de redacție:

Prof. psihopedagog Sebesi Iulia - Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Nr. 1 – Târgu
Mureș
Prof. psihopedagog Moldovan Mihaela Alexandrina - Centrul Școlar pentru Educație
Incluzivă Nr. 1 – Târgu Mureș
Prof. psihopedagog Moldovan Erzsébet - Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Nr. 1 –
Târgu Mureș

Coperta:

Prof. Sebesi Iulia

CENTRUL ȘCOLAR
PENTRU EDUCAȚIE
INCLUZIVĂ NR.1

CONSILIUL JUDEȚEAN
MUREȘ

INSPECTORATUL ȘCOLAR JUDEȚEAN
MUREȘ

Proiect educațional regional 2023 - 2026

Parteneri

Centru Incluziv Reghin

Cuprins

CAPITOLUL I. CARUSELUL EMOȚIILOR.....	8
Inteligența emoțională	9
Diferența dintre EQ și IQ Roata emoțiilor DANIEL GOLEMAN	9
Managementul emoțiilor	10
Program ABC-ul inteligenței emoționale pentru școlari	10
EXEMPLE DE BUNĂ PRACTICĂ PENTRU DEZVOLTAREA ACESTUI DOMENIU	11
<i>Roata cu emoții. C.Ș.E.I. BILBOR. Prof. KOSA TUNDE.</i>	11
<i>Etichetele adezive ale sentimentelor.C.Ș.E.I. BILBOR. Prof. de sprijin VÂLCAN ANCA-IRINA.</i>	11
<i>Găina și puișorii. CJRAE ȘI ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ SFÂNTU GHEORGHE JUD. COVASNA. prof. Bereczki Zsuzsa Ildikó, Prof. Czinczok Orsolya- Katalin.</i>	11
<i>Borcănașul cu emoții. C.Ș.E.I. NR.1 TÂRGU MUREȘ. Prof. psihopedagog Moldovan Mihaela-Loredana</i>	12
<i>Puzzle cu emoții. C.Ș.E.I. BECLEAN. Prof. Motogna Ludovica Ioana, Prof. Cîrlejan Anica.....</i>	12
<i>Cântecelul emoțiilor. C.Ș.E.I. "LACRIMA", BISTRIȚA .Prof. Eniko Cupșa, Prof. Emanuela-Ioana Avram, Prof. Anamaria Gordon-Lazar.....</i>	12
<i>Mișcare, culoare și emoție. C.Ș.E.I. BRAȘOV. Prof. kinetoterapeut Căpriță Florin Dragoș</i>	13
<i>Copacul prieteniei. C.Ș.E.I. BRAȘOV. Prof. psihopedagogie specială Tața Angela</i>	13
<i>Jocul emoțiilor. ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ SFÂNTU GHEORGHE. prof. Demeter Rozalia</i>	13
<i>Laleaua pentru mama. C.Ș.E.I. BRAȘOV, DEPARTAMENTUL HIPOACUZICI. Prof. psihopedagog Cernat Cristina Luciana</i>	14
<i>Caruselul emoțiilor. C.Ș.E.I. NR. 3 REGHIN. Prof. Psihopedagog Creți Adrian, Prof. Psihopedagog Bogdan Mirela -Lavinia, Prof. consilier Cota Cristina Anca</i>	14
<i>Cum mă simt când...? C.Ș.E.I. OCLAND. Profesor itinerant și de sprijin Simófi Dóra</i>	15
<i>Buchetul emoțiilor – Tuning in! ȘCOALA GIMNAZIALĂ PENTRU DEFICIENȚII DE AUZ ,Kozmutza Flóra", CLUJ-NAPOCA. Educatoare Pető Júlia, Educatoare Kulcsár Anita, Prof. psihodiagnoză Ilyés Irén.....</i>	15
<i>Poveștile sociale și orarul vizual. GRĂDINIȚA SPECIALĂ CLUJ-NAPOCA. profesor psihopedagog: Mușuțan Liana, profesor psihopedagog Naidin Ioana, profesor pt. învățământ special preșcolar: Nica Cristina</i>	15
CAPITOLUL II.....	16
PALETA PERCEPȚIILOR	16
Ce este Psihomotricitatea?	17
Teorii Fundamentale.....	17
Factori care Influențează Psihomotricitatea.....	17
EXEMPLE DE BUNĂ PRACTICĂ PENTRU DEZVOLTAREA ACESTUI DOMENIU	18
<i>CURSA CU OBSTACOLE. C.Ș.E.I. NR.1 Târgu Mureș. Prof. psihopedagog: Moldovan Mihaela Loredana, Prof. educator: Rad Anna Maria</i>	18

<i>PARTITURA MIȘCĂRII. C.Ș.E.I. NR. 3 REGHIN. Prof. kinetoterapeut: Moldovan Camelia, Prof. psihopedagog: Recheșan Codruța</i>	18
<i>CĂLĂTORIE PRIN TĂRÂMUL PERCEPȚIILOR. C.Ș.E.I. BILBOR HARGHITA. Prof. educator: Kosa Tünde</i> 19	
<i>JOCURI. C.Ș.E.I. BECLEAN. Prof. Pascal Gabriela, Prof. Cîrlejan Anica, Prof. Motogna Ioana</i>	19
<i>EXERCIȚII PENTRU DEZVOLTAREA PSIHOMOTRICITĂȚII.GRADINIȚA SPECIALĂ CLUJ -NAPOCA. Prof. psihopedagog: Andreea Dulca, Prof. psihopedagog: Alina Nadia Man, Prof. înv. special. preșcolar: Ioana Iosip, Prof. înv. special. preșcolar: Roxana Trebea.</i>	19
<i>JOCURI PRIVIND DEZVOLTAREA APTITUDINILOR PSIHOMOTRICE. C.Ș.E.I. "LACRIMA", BISTRIȚA. Prof. psihopedagog: Avram Emanuela Ioana, Prof. psihopedagog: Cupșa Enikő, Prof. psihopedagog: Vlașin Lidia</i>	20
<i>PLIMBARE DE POVESTE ÎN NATURĂ. ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ SFÂNTU GHEORGHE JUD. COVASNA. Prof. Kertész Andrea, Prof. Szücs Brigitta, Prof. Vitai Ivett Johanna, Prof. Zoltán Anne-Marie.</i>	21
<i>PALETA PERCEPȚIILOR. ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ PENTRU DEFICIENȚI DE AUZ "KOZMUTZA FLÓRA", CLUJ-NAPOCA. Prof. psihopedagog: Mészáros Noémi Réka, Educatoare: Nagy Erika</i>	21
<i>„ZIUA ÎN PĂDURE ". C.Ș.E.I. "LACRIMA", BISTRIȚA. Prof. psihodiagnoză: Cupșa Enikő, Prof. logoped: Gordon Lazăr Annamaria</i>	22
CAPITOLUL III.....	23
CETATEA MINȚII.....	23
COGNIȚIA	24
EVOLUȚIE ȘTIINȚIFICĂ ȘI APLICAȚII ÎN EDUCAȚIA COPIILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE ...	24
CE ESTE COGNIȚIA	24
REVOLUȚIA COGNITIVĂ.....	24
PROCESELE COGNITIVE	24
TEORII ALE DEZVOLTĂRII COGNITIVE	24
CERCETĂRI MODERNE.....	24
CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE.....	25
PARTICULARITĂȚI COGNITIVE	25
INTERVENȚII COGNITIVE PENTRU COPIII CU CES.....	25
INTERVENȚII BAZATE PE CERCETARE.....	25
EXEMPLE DE BUNĂ PRACTICĂ PENTRU DEZVOLTAREA ACESTUI DOMENIU	26
<i>Activități de dezvoltare cognitivă. C.Ș.E.I. NR. 3, Reghin. profesor psihopedagog Sattler Ana-Maria, profesor educator Dan Ioana Mădălina</i>	26
<i>Activități pentru dezvoltare cognitivă. C.Ș.E.I. Bilbor. Profesor Psihopedagog : Kosa Tunde</i>	27
<i>Activități pentru dezvoltare cognitivă. C.Ș.E.I. NR. 1 Târgu Mureș. Profesor educator: Majnița Denisa, Profesor educator: Pecs Annamaria</i>	27
<i>Activități de dezvoltare cognitivă. Școala Gimnazială Specială Sfântu Gheorghe jud. Covasna. Profesor educator Bartos Katalin- Beáta, Profesor psihopedagog Németh Timea, Profesor educator Péter Zsuzsanna</i>	28
<i>Strategii și activități pentru stimularea dezvoltării cognitive. C.Ș.E.I. Beclean. Prof. psihopedagogie specială Cîrlejan Anica, Dir. Prof. Pascal Gabriela</i>	28

<i>Metode de îmbunătățire a calității procesului instructiv-educativ. Mnemotehnica. C.Ș.E.I. Bilbor. Profesor psihopedagog Vîlcan Daniela Fana.....</i>	29
<i>Activități de dezvoltare cognitivă pentru preșcolari C.Ș.E.I. NR. 3 Reghin prof. psihopedagog Bogdan Mirela Lavinia, prof. psihopedagog Frandeu Anamaria Ilinca</i>	30
<i>Activități de dezvoltare cognitivă pentru preșcolari. Grădinița Specială Cluj-Napoca. Director: prof. Naidin Ioana, Prof. psihopedagog: Pușcuță Andreea, Prof. înv. special preșcolar: Szekely Aurelia ..</i>	30
<i>Dezvoltarea cognitivă la copiii preșcolari cu nevoi speciale. C.Ș.E.I. „Lacrima” Unirea, jud. Bistrița-Năsăud. Prof. psihodiagnoză Eniko Cupșa, Prof. psihopedagog Emanuela-Ioana Avram, Prof. psihopedagog Anamaria Gordon-Lazar.....</i>	31
EXEMPLE DE BUNĂ PRACTICĂ PENTRU DEZVOLTAREA ACESTUI DOMENIU	32
PENTRU PREȘCOLARII CU DEZVOLTARE NEURDIVERGENTĂ.....	32
<i>Activități de dezvoltare cognitivă a copiilor. C.Ș.E.I. NR. 3, Reghin. profesor psihopedagog Sattler Ana-Maria, profesor educator Dan Ioana Mădălina</i>	32
<i>Activități pentru dezvoltare cognitivă. Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Bilbor. Profesor Psihopedagog : Kosa Tunde.....</i>	33
<i>Activități pentru dezvoltare cognitivă. C.Ș.E.I. NR. 1 Târgu Mureș. Profesor educator: Majnița Denisa, Profesor educator: Pecsî Annamaria</i>	33
<i>Activități de dezvoltare cognitivă. Școala Gimnazială Specială Sfântu Gheorghe jud. Covasna. Profesor educator Bartos Katalin- Beáta, Profesor psihopedagog Németh Timea, Profesor educator Péter Zsuzsanna.....</i>	34
<i>Metode de îmbunătățire a calității procesului instructiv-educativ. Mnemotehnica. C.Ș.E.I. Bilbor. Profesor psihopedagog Vîlcan Daniela Fana.....</i>	34
<i>Activități de dezvoltare cognitivă adaptate pentru preșcolari cu CES (cerințe educaționale speciale) și dezvoltare neurodivergentă. C.Ș.E.I. Beclean. Prof. psihopedagogie specială Cîrlejan Anica, Dir. Prof. Pascal Gabriela</i>	35
<i>Activități de dezvoltare cognitivă pentru preșcolari. C.Ș.E.I. NR. 3 Reghin. prof. psihopedagog Bogdan Mirela Lavinia, prof. psihopedagog Frandeu Anamaria Ilinca</i>	35
<i>Activități de dezvoltare cognitivă pentru preșcolari. Grădinița Specială Cluj-Napoca. Director: prof. Naidin Ioana, Prof. psihopedagog: Pușcuță Andreea, Prof. înv. special preșcolar: Szekely Aurelia.....</i>	36
<i>Dezvoltarea cognitivă la copiii preșcolari cu nevoi speciale. C.Ș.E.I. „Lacrima” Unirea, jud. Bistrița-Năsăud. Prof. psihodiagnoză Enikp Cupșa, Prof. psihopedagog Emanuela-Ioana Avram, Prof. psihopedagog Anamaria Gordon-Lazar</i>	36

CAPITOLUL I.
CARUSELUL EMOȚIILOR

Managementul emoțiilor

De ce este important să recunoaștem emoțiile noastre?

Importanța în procesul de învățare:

- echilibrul
- adaptabilitate – a controla eficient propriile emoții
- încredere în sine
- relații interpersonale
- calitatea vieții

1. Conștiința emoțiilor personale → recunoașterea unui sentiment
2. Gestionarea emoțiilor → cum să le exprimi /controlezi
3. Automotivarea → punerea emoțiilor în serviciul tău, spre îndeplinirea unui scop
4. Empatia → recunoașterea emoțiilor în ceilalți
5. Reglarea emoțiilor altor oameni → manevrarea emoțiilor în ceilalți

Reguli de urmărit pentru gestionarea unei crize de afectivitate la copiii

Sunt aici pentru tine

Este în regulă/ ai dreptul la ceea ce simți

Ce simți acum ?

Este greu când lucrurile nu sunt așa cum ne-am dori noi să fie

Te ascult/ te aud

Te ajut să facem un plan pentru azi/ mâine etc.

Ce ar fi benefic pentru elevi?

- ❖ Programe de educația competențelor sociale și emoționale
- ❖ Mindfulness (conștientizarea sau trăirea conștientă a momentului prezent; mintea limpede, capabilă să reducă stresul și să se relaxeze, să se concentreze; un antrenament ghidat pentru dezvoltarea atitudinilor, capacităților, automatismelor necesare pentru a-fi-prezent-aici-și-acum-cu-mintea-calmă-și-limpede)
- ❖ Tehnici de relaxare
- ❖ Exerciții de respirație

Program ABC-ul inteligenței emoționale pentru școlari

Autocunoaștere – Cine sunt eu?	Expresivitatea emoțională și gestionarea reacțiilor	Competențe sociale – Cine ești tu?
Imaginea de sine	Alfabetizare emoțională – facem cunoștință cu emoțiile	Relațiile mele
Senzorial – interacționăm cu emoțiile noastre	Ne împrietenim cu furia	Cum comunicăm?
Încrederea în sine	Ne împrietenim cu frica	Cooperarea cu ceilalți
Stima de sine	Învățăm să ne gestionăm reacțiile	Ce semințe plantăm în relațiile cu ceilalți?

EXEMPLE DE BUNĂ PRACTICĂ PENTRU DEZVOLTAREA ACESTUI DOMENIU

Grup țintă: grupuri de preșcolari, cu vârstele cuprinse între 3 și 8 ani.

Scop: Dezvoltarea capacității copiilor cu CES de a recunoaște, exprima și gestiona emoțiile, precum și de a dezvolta relații pozitive cu ceilalți, facilitând adaptarea la mediul școlar și social.

Competențe specifice (inteligentă emoțională)

- Recunoașterea și denumirea emoțiilor de bază (bucurie, tristețe, furie, frică) în diferite situații.
- Exprimarea adecvată a emoțiilor prin cuvinte, gesturi sau mimică.
- Identificarea emoțiilor celorlalți pe baza expresiilor faciale și a comportamentelor.
- Dezvoltarea empatiei prin înțelegerea stărilor emoționale ale celorlalți.
- Gestionarea emoțiilor în situații dificile prin strategii simple (respirație, pauză, solicitarea ajutorului).
- Dezvoltarea încrederii în sine prin exprimarea opiniilor și participarea la activități de grup.
- Respectarea regulilor de interacțiune socială în relația cu colegii și adulții.
- Rezolvarea conflictelor simple prin dialog și cooperare.
- Participarea la activități de grup care încurajează cooperarea și sprijinul reciproc.
- Manifestarea comportamentelor prosoziale (ajutor, respect, toleranță).

Roata cu emoții.

C.Ș.E.I. BILBOR. Prof. KOSA TUNDE.

Materiale didactice: clește de rufe, poze cu fiecare preșcolar, roata culorilor/emoții, stickere.

Descrierea activității: În cadrul întâlnirii de dimineață, după momentul salutului, fiecare copil este întrebat cum se simte, cum a ajuns la grădiniță, apoi îl rog să-și aleagă din cutie poza și să o atașeze pe roata emoțiilor, acolo unde se potrivește, apoi îl rog să îmi spună de ce simte acea emoție și ce acțiune a determinat-o.

După ce fiecare preșcolar și-a atașat poza la emoția care îl reprezintă în acel moment, îl întreb dacă dorește o îmbrățișare, sau putem să găsim o activitate prin care să-și îmbunătățească starea emoțională, în cazul emoțiilor negative, propunem activități care au ca finalitate detensionarea stării de anxietate.

Etichetele adezive ale sentimentelor.

C.Ș.E.I. BILBOR. Prof. de sprijin VÂLCAN ANCA-IRINA.

Materiale didactice: coli mari de hârtie, carioci, etichete adezive (fețe vesele, triste, șopârle, stele/ se pot alege și alte simboluri).

Descrierea activității: „Astăzi o să vorbim despre sentimente. Uneori trăim sentimente plăcute cum sunt fericirea și mândria, alteori sentimente neplăcute cum sunt tristețea sau furia. Este normal să avem atât sentimente plăcute cât și neplăcute.”

Cadrul didactic desfășoară hârtia pe podea, pune fiecare copil să se întindă pe ea și le marchează conturul corpului pe hârtie.

Copiii personalizează conturul prin culori.

Cadrul didactic: „Vom folosi etichete pentru a ne ajuta să vorbim despre diferite sentimente. Mai întâi o să vorbim despre cele de fericire. Ce vă face să vă simțiți fericiți?”/Copiii: „Când mama îmi cumpără ceva bun. Când merg la bunici. Când mă joc cu prietenii.”

Cadrul didactic: „Unde simțiți fericirea în corpul vostru?” / Copiii: „Peste tot. La inimă. În ochi.”

Cadrul didactic: „Puteți folosi etichetele cu fața veselă pentru a arăta unde simțiți fericirea în corp. Ce te face să te simți

Găina și puișorii.

CJRAE ȘI ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ SFÂNTU GHEORGHE JUD. COVASNA.

Prof. Bereczki Zsuzsa Ildikó, Prof. Czinczok Orsolya- Katalin.

Materiale didactice: instrumente muzicale etichetate cu puișori, o etichetă cu găinușă, o funie lungă pentru delimitarea cuibului.

Descrierea activității: Copiii se așază în interiorul cuibului

Cadrul didactic se poziționează în mijlocul cercului cu un instrument pe care este lipită eticheta găinușei, apoi cu ajutorul instrumentelor muzicale etichetate, fiecare interpretează rolul primit.

Profesorul folosește diferite intensități ale sunetelor:

tare- când găinușă strigă după puișori când îi cheamă tensionată.

încet - când dorește să îi adoarmă, când îi alintă.

mijlocie ca intensitate - când găinușă își exprimă entuziasmul.

Povestea ilustrează o găinușă care își exprimă emoțiile resimțite cu ajutorul instrumentelor muzicale.

Coșul ajunge înapoi, cadrul didactic îl pune lângă găină, apoi le cere copiilor să arate cum dorm puișorii printr-un gest.

Borcănașul cu emoții.

C.Ș.E.I. NR.1 TÂRGU MUREȘ.

Prof. psihopedagog Moldovan Mihaela-Loredana

Materiale didactice:borcănaș cu emoticoane reprezentate pe cuburi

Descrierea activității: La întâlnirea de dimineață, copiii sunt rugați să aleagă un cub, iar de pe acesta să aleagă o emoție pe care să o imite. Copiii vor alege imaginea cu emoția trăită cel mai recent care i-a marcat cel mai mult, reușind astfel să recunoască emoțiile, să le asocieze la acțiuni și să le exprime, detașându-se astfel de presiunea acelei emoții.

Ne concentrăm asupra identificării și denumirii emoțiilor de bază: fericirea, tristețea, furia, frica, calmul (seninătatea), ca apoi să putem face pași înspre validarea acestor emoții.

Puzzle cu emoții.

C.Ș.E.I. BECLEAN

Prof. Motogna Ludovica Ioana, Prof. Cîrlejan Anica

Materiale didactice: puzzle din 4 bucăți, plicuri

Descrierea activității:

Varianta 1

Se pregătesc chipuri care exprimă emoțiile învățate. Fiecare chip este tăiat în patru părți egale.

Copiii reconstituie chipurile, identifică emoția corespunzătoare și o exprimă în felul lor dând exemple de momente în care au trăit emoția respectivă.

Varianta 2

Copiii primesc câte două plicuri, unul cu chipuri goale, iar celălalt cu elemente care semnifică emoția (gură, sprâncene, ochi etc.), astfel încât aceștia vor reconstitui fiecare chip corespunzător fiecărei emoții, o vor identifica exprimându-o printr-o mimică facială.

Fiecărei emoții descoperite copiii îi vor asocia o culoare, un sunet, o mișcare sau un cântecel.

Cântecelul emoțiilor

C.Ș.E.I. "LACRIMA", BISTRITA

Prof. Eniko Cupșa, Prof. Emanuela-Ioana Avram, Prof. Anamaria Gordon-Lazar

Materiale didactice: palete cu emoții, instrumente muzicale de percuție.

Descrierea activității: se prezintă cântecul într-un mod distractiv și amuzant diverse emoții, precum fericirea, tristețea, furia, iubirea etc. Cu ajutorul acestui cântecel, copiii pot învăța care sunt emoțiile pe care le simțim și pot observa expresiile faciale corespunzătoare fiecărei emoții sau sentiment trăit și, în același timp, îi provoacă la reacții:

Dacă te simți fericit, zâmbește așa/bis

Dacă te simți fericit și de toți îndrăgit

Dacă te simți fericit, zâmbește așa

Dacă te simți supărat, plângi a-a-a/bis

Dacă te simți supărat, fiindcă mama te-a certat

Dacă te simți supărat, plângi a-a-a

Dacă te simți furios, dă din picior/bis

Dacă te simți furios, fiindcă totul e pe dos

Dacă te simți furios, dă din picior
Dacă te simți hazliu, zâmbește hazliu/bis
Dacă te simți hazliu și ceilalți nu o știu
Dacă te simți hazliu, zâmbește hazliu
Dacă te simți speriat, strigi aaaa-aaaa/bis
Dacă te simți speriat,
fiindcă Bau-bau e în dulap,
Dacă te simți speriat, strigi aaaa-aaaa
Dacă iubești pe cineva trimite-i un pupic/bis
Dacă iubești pe cineva și vrei a-i arăta
Dacă iubești pe cineva trimite-i un pupic

Mișcare, culoare și emoție

C.Ș.E.I. BRAȘOV

Prof. kinetoterapeut Căpriță Florin Dragoș

Materiale didactice: două covorașe, 4 jaloane colorate, 4 cercuri mici colorate, câteva mingi colorate, un coș de minibaschet, 2 cercuri de gimnastică, un covor cu textură și de o scândurică din plastic.

Descrierea activității: Activitatea presupune parcurgerea un traseu aplicativ cu tema „*Mișcare, culoare și emoție*”, amenajat într-un cabinet cu: două covorașe pentru evitarea alunecării în sală, 4 jaloane colorate, 4 cercuri mici colorate, câteva mingi colorate, un coș de minibaschet, 2 cercuri de gimnastică, un covor cu textură și de o scândurică din plastic. Activitatea poate fi realizată în grup de 2-3 copii sau în mod individual, cu o durată aproximativă de 15 minute. Traseu aplicativ este alcătuit din ateliere succesive de lucru, de exemplu:

- ❖ mers cu un picior în fața celuilalt, cu menținerea brațelor lateral, pe scândurica din plastic cu rugozitate
- ❖ apucarea și așezarea cercurilor mici pe jaloane, în funcție de culoare
- ❖ sărituri succesive cu desprindere și aterizare pe două picioare, în cercurile de gimnastică așezate pe sol
- ❖ alegerea și apucarea cu mâna a unei mingi colorate din coș
- ❖ mers cu mingea colorată ținută în mână, pe o suprafață (covor) cu textură (imitație de pietre)
- ❖ aruncarea mingii colorate cu o mână la coșul de minibaschet

Copacul prieteniei

C.Ș.E.I. BRAȘOV

Prof. psihopedagogie specială Tața Angela

Materiale didactice: carton, tempera, foarfecă, hartie colorată, reviste, cărți vechi, șervetele sau hârtie igienică pentru mototolire, lipici.

Descrierea activității: Activitatea are ca scop realizarea unei compoziții plastice prin tehnici creative de arteterapie diferite (dactilopictură, colaj din decupaje, materiale refolosibile, etc) cu tema “Copacul prieteniei”.

Grupa primește ca suport o planșă mare de carton cu un copac schițat pe care îl îmbracă cu frunze folosindu-și palmele și degetele și tempera verde, fructe sau flori folosind materialele puse la dispoziție: decupaje din hârtie colorată sau din diferite reviste, cărți vechi, șervetele sau hârtie igienică pentru mototolire, lipici.

Jocul emoțiilor

ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ SFÂNTU GHEORGHE

autor: prof. Demeter Rozalia

Materiale didactice: iepurași de jucărie, carduri cu emoții

Descrierea activității:

Copii stau în cerc, educatoarea spune numele copiilor, cine își aude numele se așează.

Trimite mângâierea în jur. Mângâie mâna celui care stă alături și mângâierea se trimite în rând la fiecare.

Cadrul didactic spune povestea iepurașului Urechilă. Cât timp povestește, folosește și un iepuraș de jucărie, ca să fie mai antrenant. Începe povestea și după fiecare întâmplare întreabă pe copil: *Cum crezi că se simte iepurașul?* Folosește cardurile cu emoții

Poveste: Într-o zi iepurașul Urechilă s-a trezit de dimineață după ce a visat ceva frumos. *Cum crezi că se simțea?* Îi era foarte foame și i-a cerut mamei sale un morcov. Mama sa i-a dat și l-a mângâiat pe urechi spunându-i că o să se facă un iepuraș mare (*Cum s-a simțit iepurașul când mama i-a spus asta?*). Iepurașul a întrebat-o pe mama lui dacă poate să iasă la joacă și ea i-a spus că mai întâi el trebuie să își facă patul. (*Cum s-a simțit atunci iepurașul?*). După ce și-a făcut patul, Urechilă a ieșit afară din casă. Acolo s-a întâlnit cu prietenii lui, alți iepurași mai mici (*Ce a simțit când i-a văzut?*). Au început să construiască un castel în nisip, și o iepuroaică mică i-a dăruit din greșeală castelul (*Cum s-a simțit atunci Urechilă?*) Iepuroaica și-a cerut scuze și cei doi s-au împăcat, și au decis să construiască împreună un alt castel (*Ce a simțit iepurașul?*). Peste o oră mama iepurașului l-a chemat în casă pentru a mânca (*Cum s-a simțit când a plecat în casă?*)

Laleaua pentru mama

C.Ș.E.I. BRAȘOV, DEPARTAMENTUL HIPOACUZICI

Prof. psihopedagog Cernat Cristina Luciana

Materiale didactice: nucă, lână caier albă, lână caier colorată

Descrierea activității: Ne jucăm, învățăm și creștem împreună” este un activitate prin care ne dorim să arătăm că legăturile dintre părinți și copii se pot crea continuu și aproape întotdeauna este nevoie numai de exprimare emoțională deschisă.

Ca de exemplu: Luna Martie a fost luna Femeii și a Mamei și ne-am dorit să o aducem mai aproape de inima noastră, întâlnindu-ne într-un atelier de filțuit. Într-o lume care este mereu în goană și stres, am făcut ca timpul să stea în loc pentru 2 ore, cât a durat atelierul nostru de lucru și împreună cu părinții am realizat cea mai minunată lălea, un dar prețios pentru fiecare mamă.

Atelierul de filțuit lalele pentru mama, cred că va rămâne în inimile noastre pentru multe primăveri de acum înainte. Am început cu câteva juculețe de cunoaștere, apoi am continuat cu prezentarea tehnicii, am încălzit musculatura mânuțelor hărnicuțe și ne-am apucat de treabă.

O nucă învelită mai întâi în lână caier albă, apoi lână caier colorată în culoare preferată a mamei. Apă și săpun ca totul să fie mai distractiv și, la final, am obținut o frumoasă lălea. Copiii și părinții încântați dar, mai ales emoționați.

Fiecare clipă petrecută alături de copii este o poartă deschisă către evoluție, atât pentru noi, cât și pentru ei.

Caruselul emoțiilor

C.Ș.E.I. NR. 3 REGHIN

Prof. Psihopedagog Creți Adrian, Prof. Psihopedagog Bogdan Mirela -Lavinia, Prof. consilier Cota Cristina Anca

Materiale didactice: povestea broscuței, broscuță de asamblat

Descrierea activității: Fiecare preșcolar va trebui să se prezinte, să arate și să verbalizeze cum se simte în momentul de față. Apoi preșcolarii își vor confecționa propria broscuță țestoasă prin ansamblarea și lipirea pieselor din coșuleț.

Copiii grupei vor recunoaște și denumi patru emoții, pe baza cardurilor cu personaje reale: bucuria, tristețea, furia și frica.

Profesorul prezintă imaginea unei persoane, elevul răspunde :”bucuros/trist/supărat/speriat,,. Imaginile la care copilul răspunde corect sunt așezate pe masă, în două grupe distincte (ex., grupa bucuroșilor și grupa supăraților).

Se citește Povestea Broscuței Țestoase - pe parcursul poveștii se identifică împreună cu copiii reacțiile emoționale ale personajelor.

Copiii sunt încurajați să propună și alte alternative de comportament adecvat, în afara celor propuse în poveste (“Ce altceva ar mai fi putut face?”)

Se exersează tehnica broscuței țestoase prin prezentarea situațiilor.

Se cere copiilor să spună ce ar face broscuța țestoasă în aceste situații.

Fiecare preșcolar își va confecționa propria broscuță țestoasă prin, ansamblarea și lipirea pieselor din coșuleț.

Cum mă simt când...?

C.Ș.E.I. OCLAND

Profesor itinerant și de sprijin Simófi Dóra

Materiale didactice: carduri cu emoții.

Descrierea activității: Alegeți una dintre situațiile enumerate mai jos. Întrebați-i pe copii cine ar dori să joace situația respectivă. După joc, întrebați-i pe ceilalți cum s-a simțit fiecare personaj. După aceea, participanții ar trebui să exprime și ei ce au simțit în situația respectivă. Cardurile de emoții pot fi folosite ca ajutor.

Copilul mic vrea să se uite la o altă poveste la televizor, dar părinții lui spun că este târziu și că este timpul să se culce.

Copilul îi spune tatălui/mămicii sale că a câștigat concursul de alergare.

Doi copii vorbesc unul cu celălalt, iar un al treilea se află în spatele lor. Unul dintre cei doi copii îi spune celuilalt copil să nu se împrietenească cu cel de-al treilea copil.

Un copil își invită prietenul la joacă. Celălalt îi spune că va merge cu el, dar trebuie să-l ia și pe frățiorul lui cu el.

Copiii vorbesc, unuia dintre ei îi place prânzul pregătit de mama, celuilalt nu.

Un copil vrea să-i ceară jucăria celuilalt, dar acesta nu vrea să i-o dea.

Copilașul este pierdut într-un magazin mare și plin de oameni. Un adult îl ajută să-și găsească părinții.

Un copilaș îi sugerează prietenului său că ar trebui să iasă în curte. Celălalt copil spune că educatoarea nu-l lasă.

Buchetul emoțiilor – Tuning in!

ȘCOALA GIMNAZIALĂ PENTRU DEFICIENȚII DE AUZ „Kozmutza Flóra”, CLUJ-NAPOCA

Educatoare Pető Júlia, Educatoare Kulcsár Anita, Prof. psihodiagnoză Ilyés Irén

Materiale didactice: necesare pentru realizarea acestor activități pot fi pregătite de către educatoarele din grupă, vor fi personalizate pentru fiecare copil.

Descrierea activității: Nu trebuie să fii un copil cu C.E.S. pentru a experimenta situații în care, înconjurat de străini, să nu poți face față emoțiilor care te invadează. „De ce plâng?” „De ce nu vrea să se joace cu mine?” „De ce râde?” „De ce aleargă de colo-colo țipând?” „De ce l-ai lovit?” „De ce o îmbrățișezi?” „De ce nu mă îmbrățișează?” „Dar ce e în neregulă cu mine acum?” etc. Programul nostru este eficient atunci când face parte din rutina zilnică, fiind pe deplin integrat în toate activitățile. Necesită o atenție sporită din partea profesorului la expresiile emoționale ale copiilor. Ne concentrăm asupra recunoașterii și denumirii a cinci emoții: fericirea, tristețea, furia, frica, calmul (seninătatea), ca apoi să putem face pași pentru validarea acestor emoții și să putem discuta despre gestionarea acestora.

Poveștile sociale și orarul vizual

GRĂDINIȚA SPECIALĂ CLUJ-NAPOCA

profesor psihopedagog: Mușuțan Liana, profesor psihopedagog Naidin Ioana, profesor pt.

învățăământ special preșcolar: Nica Cristina

Materiale didactice: poveste socială ilustrată, orar vizual

Descrierea activității: se poartă o discuție pe baza unei povești sociale ilustrate, în cadrul întâlnirii de dimineață; se arată copiilor fiecare imagine în parte și se identifică acțiunile.

O zi de grădiniță - poveste socială

Haideți să povestim ce se întâmplă azi la grădiniță! Atunci când ajung la grupă mă așteaptă doamna educatoare. Ea mă ajută atunci când am nevoie. În grupă sunt colegii, prietenii mei. Împreună ne vom juca azi. E timpul pentru folosirea toaletei, mă spăl și îmi șterg mâinile! Sunt curat! E ora mesei! Se vor servi cereale cu lapte. Dacă nu îmi plac, pot să mănânc ce am în pachetul pregătit de mama. Acum e timpul pentru activități! Pe panoul grupei este un orar cu imagini. Mă va ajuta să înțeleg ce urmează să fac! În timpul activităților trebuie să urmez niște reguli. Atunci când mă simt supărat pot: -să inspir și să expir de trei ori/ -să o rog pe doamna educatoare să mă țină în brațe/-să cer o pauză de liniștire. Când toate activitățile grupei se termină, merg acasă! Chiar dacă mi-a fost greu, am reușit să fac față provocărilor zilei de azi.

CAPITOLUL II. PALETA PERCEPȚIILOR

Ce este Psihomotricitatea?

Integrarea funcțiilor motrice cu cele psihice, ca efect al educației și al dezvoltării sistemului nervos.

Include:

- ❖ Schema corporală
- ❖ Coordonarea
- ❖ Echilibrul
- ❖ Orientarea spațială și temporală
- ❖ Lateralitatea

Teorii Fundamentale

Dezvoltarea psihomotrică strâns legată de etapele cognitive.

Rolul interacțiunii sociale și al limbajului în dezvoltarea abilităților cognitive superioare.

Mișcarea precede emoția și gândirea în ontogeneză.

Psihomotricitatea integrează 3 componente:

- ❖ Motorii (mișcare, coordonare)
- ❖ Cognitive (atenție, percepție, memorie)
- ❖ Afective (motivație, expresivitate)

Funcționează ca o punte între mișcare și gândire.

Factori care Influentează Psihomotricitatea

- ❖ Neurologici: afecțiuni cerebrale, traumatisme, disfuncții motorii.
- ❖ Genetici: sindroame genetice (ex. Down).
- ❖ Psihologici: tulburări de atașament, ADHD, anxietate.
- ❖ Ambientali: lipsa stimulării, context familial defavorizat.
- ❖ Educaționali: calitatea intervenției pedagogice.

Etapele dezvoltării psihomotorii	Caracteristicile dezvoltării psihomotorii
0-2 ani – Dezvoltarea controlului postural și a motricității grosiere (mers, târât, apucat)	Progresivă și secvențială: de la simplu la complex
2-4 ani – Îmbunătățirea motricității fine și apariția schemei corporale	Individualizată: ritm propriu fiecărui copil
4-6 ani – Coordonare, lateralitate, orientare spațio-temporală	Interdependentă cu alte domenii (emoțional, cognitiv, social)
6-10 ani – Automatizarea motrică, integrare cognitiv-motorie (scris, citit)	Plasticitate mare în copilărie – fereastră ideală pentru intervenție
10+ ani – Consolidare, precizie, control emoțional asociat mișcării	

Importanța psihomotricității în procesul educațional

- ❖ Integrează mișcarea și funcțiile psihice ale elevului.
- ❖ Este esențială pentru achizițiile cognitive, sociale și emoționale
- ❖ Relația corp–minte–mediu educațional este o axă esențială a învățării.

EXEMPLE DE BUNĂ PRACTICĂ PENTRU DEZVOLTAREA ACESTUI DOMENIU

Grup țintă:

grupuri de preșcolari, cu vârstele cuprinse între 3 și 8 ani.

Scop:

Dezvoltarea capacităților psihomotorii ale elevilor cu CES, prin activități adaptate care stimulează coordonarea mișcărilor, schema corporală, orientarea spațială și controlul motric, contribuind la creșterea autonomiei și la o mai bună adaptare la activitățile școlare și cotidiene.

Competențe specifice:

Identificarea și conștientizarea părților corpului prin exerciții de mișcare și imitație.

Coordonarea mișcărilor generale ale corpului în activități motrice simple (mers, alergare, sărituri).

Dezvoltarea coordonării oculo–manuale prin manipularea obiectelor (aruncare, prindere, potrivire).

Dezvoltarea lateralității și utilizarea corectă a părții dominante a corpului.

Orientarea în spațiu prin raportarea la propriul corp și la obiectele din jur (stânga–dreapta, sus–jos, înainte–înapoi).

Menținerea echilibrului static și dinamic în activități motrice variate.

Coordonarea mișcărilor fine ale mâinii în activități de manipulare, desen sau decupare.

Executarea unor secvențe simple de mișcări după model sau la comandă verbală.

Controlul și reglarea mișcărilor corpului în funcție de sarcina propusă.

Participarea activă la jocuri motrice care dezvoltă cooperarea și autocontrolul.

CURSA CU OBSTACOLE

C.Ș.E.I. NR.1 Târgu Mureș

Prof. psihopedagog: Moldovan Mihaela Loredana, Prof. educator: Rad Anna Maria

Materiale didactice: bandă adezivă, cuburi, pod, cercuri, jaloane, imagini reprezentative.

Descrierea activității: Anunțarea sarcinii jocului (Astăzi avem o cursă specială! Indicațiile pot fi diferite : de ex. imitarea diverselor mișcări ale animalelor sau cu sprijinul unei păpuși/mascote, etc..)
Prezentarea traseului. Prezentarea și exersarea mișcărilor necesare jocului. Parcurgerea traseului, diversificând întrebările, în funcție de nivelul de dezvoltare neuropsihomotrică a copilului, de ex. „Ce formă are?”, „Ce culoare are?”, „Este moale sau tare?” etc. Aprecieri verbale/ tactile/ vizuale.

PARTITURA MIȘCĂRII

C.Ș.E.I. NR. 3 REGHIN

Prof. kinetoterapeut: Moldovan Camelia, Prof. psihopedagog: Recheșan Codruța

Materiale didactice: covorașe sau plăcuțe cu forme, culori sau numere.

Descrierea activității: Metoda „Partitura mișcării” oferă un instrument eficient pentru educatori să dezvolte în mod ludic funcțiile fizice, cognitive, afective și comportamentale ale copilului prin adaptarea la caracteristicile fizice și psihologice ale copilăriei timpurii.

Metoda folosește covorașe sau plăcuțe așezate una după cealaltă ce au diferite forme, culori și numere, fiecare având propriul scop. Denumirea artistică a acestei metode este dată de plăcuțele pe care sunt desenate amprentele plantare sau diferite animăluțe și forme, care pot fi așezate într-o varietate de moduri în funcție de obiectivele urmărite, la fel cum foile de partitură sunt așezate astfel încât să compună o melodie.

Exercițiul 1- Mers pe foile de partitură. Distanța dintre pași, orientarea tălpii, direcția de mișcare sunt ghidate de forma amprentelor plantare de pe foile de partitură

Exercițiul 2- Mers pe foile de partitură. Lateralitatea se dezvoltă prin asocierea părții drepte cu culoarea albastră și a părții stângi cu culoarea roșie

Exercițiul 3- Mers pe foile de partitură. Florile de pe partitură indică direcția de rotire pe un picior

Exercițiul 4- Mers pe foile de partitură

Imaginile de pe foile de partitură simbolizând poziția brațelor, arată poziția spațială a membrilor superioare (vulturul cu aripile întinse reprezintă poziția membrilor superioare lateral, veverița- poziția cu membrele superioare în față, iepurașul - poziția cu membrele superioare sus).

CĂLĂTORIE PRIN TĂRÂMUL PERCEPȚIILOR.

C.Ș.E.I. BILBOR HARGHITA.

Prof. educator: Kosa Tünde

Materiale didactice: Obiecte colorate, cutie, coșuri/pungi, traseu marcat, jucării, imagini secvențiale, carioci, panou, lipici.

Descrierea activității: Start – „Trenulețul percepțiilor” /Activitate: Copiii formează un „tren” și execută comenzi corporale: „Ridică mâna!”, „Atinge genunchiul!”, „Pune mâna pe spatelul colegului! Stația 1 – „Cutia magică a culorilor și formelor” /Activitate: Extragem obiecte dintr-o cutie și le sortăm după culoare, formă, mărime în coșuri colorate.

Stația 2 – „Așază jucăria la locul ei!” /Activitate: Urmăm un traseu marcat pe podea. Copiii așază jucării în poziții indicate: „sub scaun”, „pe masă”, „lângă cutie” etc.

Stația 3 – „Secvența aventurii” /Activitate: Copiii pun în ordine imagini cu acțiuni zilnice (ex: spălat pe dinți, îmbrăcat..)

Final – „Harta Tărâmului Percepțiilor” /Activitate: Copiii desenează un moment preferat din activitate și îl lipesc pe panoul colectiv.

JOCURI.

C.Ș.E.I. BECLEAN.

Prof. Pascal Gabriela, Prof. Cîrlejan Anica, Prof. Motogna Ioana

Materiale didactice: silueta umane din cartonașe, fișe cu părțile corpului, planșe cu imagini, clopoțel, telefon, fluier, foaie, creioane.

Descrierea activității: Activități pentru învățarea schemei corporale: Elevii sunt rugați să identifice și să denumească părțile propriului corp, apoi pe ale partenerului, executând gesturi prin imitație și la comandă verbală. De asemenea, asamblează siluete umane din cartonașe și completează pe fișe părțile lipsă ale corpului. Exerciții pentru dezvoltarea lateralității: Elevii realizează desene simultane cu ambele mâini (cercuri, semicercuri) și execută activități cu mâna dominantă (încheierea nasturilor, decupare cu foarfeca). Exerciții pentru organizarea spațială: Pe baza unor planșe cu imagini, elevii identifică poziția obiectelor (stânga–dreapta, sus–jos, sub, în), descriind locul fiecărui element în raport cu celelalte. Exerciții pentru organizarea temporală: Elevii așază obiecte într-o anumită ordine și verbalizează succesiunea folosind termeni precum întâi, apoi, după aceea, ultima dată. Activitatea poate include și jocuri de recunoaștere a sunetelor (clopoțel, telefon, fluier).

EXERCIȚII PENTRU DEZVOLTAREA PSIHOMOTRICITĂȚII.

GRADINIȚA SPECIALĂ CLUJ -NAPOCA.

Prof. psihopedagog: Andreea Dulca, Prof. psihopedagog: Alina Nadia Man, Prof. inv. special.

preșcolar: Ioana Iosip, Prof. inv. special. preșcolar: Roxana Trebea.

Activitatea 1: „Oglinda magică”

Materiale didactice: O oglindă mare, cartonașe cu imagini ale părților corpului (pentru sprijin vizual).

Desfășurarea activității: Activitatea se poate începe cu un cântec pentru a capta atenția copiilor, ex: "Cap, umeri, genunchi și degetele de la picioare". Cadrul didactic spune:

„Eu sunt o oglindă magică. Voi face niște mișcări și tu trebuie să le repeți exact așa cum vezi.”:

Exemple de mișcări: Atinge capul, apoi genunchii; Ridică mâna dreaptă și scutur-o; Pune mâna pe nas, apoi pe burtă; Sari pe loc și atinge-ți umerii. Se pot face pe rând, individual sau în grup, cu accent pe imitație și repetiție. Se revizuiesc părțile corpului arătate. Se poate încheia cu un mini dans liber, pentru relaxare.

Activitatea 2 : ” Așază-mă la locul meu”

Materiale didactice: O căsuță de jucărie, un copac; jocul Logico-Rondo; scaune

Desfășurarea activității: Copiilor li se prezintă o căsuță pe care ei trebuie să o descrie. Avem un copac pe care profesorul îl așează în diferite poziții (în fața, în spatele, lângă casă, etc), iar copiii denumesc locul în care se află copacul. Se prezintă copilului o imagine, iar el trebuie să denumească poziția în care se află copacul în raport cu casa și să așeze copacul așa cum este prezentat în imagine. Copilul denumește poziția copacului în raport cu casa, identifică pe fișa de lucru imaginea identică cu cea pe care a primit-o și o lipește lângă imaginea la fel (nu peste pentru a se putea verifica în permanență dacă a poziționat-o corect). Se asigură transferul informațiilor prin jocuri de tip: logico-rondo sau joc individual/de grup .” Așează-te pe scaun: în fața, în spatele, sub scaun, etc” Fiecare copil poate deveni cel care indică poziția în care să se așeze colegii, iar cel care greșește este eliminat.

Activitatea 3 . ”Desert pentru păpușă” - Joc exercițiu (coordonare vizual-motrică)

Materiale didactice: făină, sare, apă, tel, trei bol pentru prepararea aluatului .

Desfășurarea activității: Captarea atenției copiilor, se va realiza prin prezentarea păpușii și a materialelor sub formă de surpriză. Explic și demonstrez copiilor modul de realizare a sarcinii de lucru. Copiii adaugă pe rând sarea și o amestecă cu telul până la dizolvarea totală apoi adaugă făina treptat și frământă aluatul cu mâna. Din aluatul obținut vor modela turtițe și briose. Pe tot parcursul activității copiii primesc ajutor , prompt verbal și fizic. Activitatea se încheie prin realizarea unei expoziții. Activitatea se desfășoară frontal/individual.

Activitatea 4. ”Meșteri iscusiți” (exerciții de dezvoltare a abilităților motrice)

Materiale didactice: sticle cu capace de mărimi diferite, șuruburi/piulițe colorate, suport figuri geometrice.

Desfășurarea activității: Captarea atenției copiilor se va realiza prin prezentarea a patru sticle cu capace de mărimi diferite, se lasă copiii să se joace cu ele. Se explică și demonstrează copiilor, modul de realizare a sarcinilor de lucru: copiii au pe masă capace care sunt puse în pereche cu sticla potrivită, ei înșurubează, apoi deșurubează capacele; copiii primesc capacele amestecate și le potrivesc pe sticle prin înșurubare; din cutia cu șuruburi și piulițe colorate de forme diferite , copiii aleg și potrivesc prin înșurubare piulița de aceeași formă și culoare cu suportul șurubului (după ce au înșurubat toate piulițele, le deșurubează). Activitatea se încheie cu jocul ”Geometric four- column” în care copiii trebuie să așeze figurile geometrice în suport prin înșurubare și să le scoată prin deșurubare.

JOCURI PRIVIND DEZVOLTAREA APTITUDINILOR PSIHOMOTRICE.

C.Ș.E.I. ”LACRIMA”, BISTRITA.

Prof. psihopedagog: Avram Emanuela Ioana, Prof. psihopedagog: Cupșa Enikő, Prof.

psihopedagog: Vlașin Lidia

JOCUL 1 – Dansează ca și când...

Materiale didactice: cartonașe cu mesaje și ilustrații (de exemplu: Dansează ca și când... ai pluti printre norișori; Dansează ca și când... ai alerga după un fluturaș; Dansează ca și când... ai înota în piscină; Dansează ca și când... etc.) Mesajele pot fi create și în funcție de copiii preșcolari de la grupă.

Desfășurarea activității: Copiii sunt dispuși pe scaunele în cerc. Fiecare e invitat să extragă un cartonaș, care va fi citit de cadrul didactic, urmând ca preșcolarul să execute cerința. I se poate cere și preșcolarului să intuiască cerința, ”citind” imaginea de pe cartonaș. Mai întâi sarcina va fi executată individual de copii, apoi de către toți. Jocul poate fi însoțit și de muzică. Se poate crește complexitatea intervenind cu cerințe noi (de ex. la oprirea muzicii copiii vor deveni statui; unele sarcini vor fi executate doar de fetițe; altele doar de către copiii cu bluzițe roșii; dansul poate urma ritmul muzicii, mai rapid sau mai lent etc.)

JOCUL 2 – Hai să...

Materiale didactice: provocări

Desfășurarea activității: Copiilor li se propun diverse sarcini de către cadrul didactic, care în același timp îi provoacă pe aceștia să fie inventivi și creativi în realizarea acestora. Exemple de sarcini: Hai să râdem... Hai să ne spălăm... Hai să dansăm... Hai să batem la tobe... Hai să ne mirăm... Hai să culegem flori... etc. Provocările pot fi cât mai amuzante și antrenante. Complexitatea jocului va crește în momentul în care provocările vor avea ca cerință realizarea sarcinii în doi sau în echipă sau cerința se cere a fi formulată de către copii.

JOCUL 3 – Jocul degețelor

Materiale didactice: poezie cu emoticoane

Desfășurarea activității: Copiii recită alături de cadrul didactic următoarea poezioară și în același timp execută mișcările exprimate de versuri (*emoticoanele vă arată mișcarea ce va fi realizată de degețele/mânuțe*): ”5 degețele aplaudăm 🍌 / 4 degețele ușor zburăm 💕 / 3 degețele ok vreau să fim / 2 degețelele în pace trăim 🤞 1 degețel ne liniștim... 😊 ”

JOCUL 4 – Cântec african ”O E LE LE”

Materiale didactice: cântec african

Desfășurarea activității: Cadrul didactic cântă câte un vers din următorul cântecel:

O E LE LE

A LE LE KITI MATI

A MOSA MOSA MOSA

O ELE PALUA PALUE

După fiecare vers, copiii repetă ceea ce educatoarea a cântat. Cântecele se va relua înlocuind vocalele pe rând cu câte una. De exemplu: A A LA LAA LA LA KATA MATAA MASA MASA MASAA ALA PALA PALA

JOCUL 5 – Mâna dreaptă sus, /Mâna dreaptă jos...

Materiale didactice: cântec

Desfășurarea activității: cadrul didactic va cânta un cântecel care presupune realizarea unor sarcini de mișcare a diverselor părți ale corpului Mâna dreaptă sus/Mâna dreaptă jos/Mâna dreaptă sus și scutur-o frumos/Cântă cu mine și bine va fi/Asta-i tot copii! Mâna stângă sus/Mâna stângă jos/Mâna stângă sus și scutur-o frumos/Cântă cu mine și bine va fi/Asta-i tot copii! Umărul sus/Umărul jos/Umărul sus și scutură-l frumos/Genunchiul sus/Genunchiul jos/Genunchiul sus și scutură-l frumos/Cântă cu mine și bine va fi/Asta-i tot copii! Palmele sus/Palmele jos/Palmele sus și le batem frumos/Cântă cu mine și bine va fi/Asta-i tot copii! Cântecelel poate continua și cu alte părți ale corpului, antrenând copiii și creând amuzament.

PLIMBARE DE POVESTE ÎN NATURĂ.

ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ SFÂNTU GHEORGHE JUD. COVASNA.

Prof. Kertész Andrea, Prof. Szűcs Brigitta, Prof. Vitai Ivett Johanna, Prof. Zoltán Anne-Marie.

Materiale didactice: Urme de picioare din carton (colorate pentru stânga/dreapta); Poieniță din material textil; Zar cu forme geometrice (triunghi, cerc, pătrat); Flori cu forme geometrice pe față și indicații de poziționare pe verso; 3 planșe cu fluturi (fiecare decorat cu o singură formă geometrică); Plicuri cu 3 cartonașe care formează o secvență de acțiuni (tematica primăverii);

Desfășurarea activității: Fiecare copil, pe rând, pornește de la start și sare cu ambele picioare pe urmele de carton. Verbalizează orientarea urmelor: „Picioarul stâng pe roșu, picioarul drept pe albastru” etc. Ajunge în „poieniță”, unde se află zarul cu forme geometrice și florile.

Jocul cu zarul și formele: Copilul aruncă zarul și denumește forma de pe față de sus. Alege o floare cu forma corespunzătoare și caută planșa cu fluturele decorat cu aceeași formă. Ajuns acolo, întoarce floarea și identifică simbolul pozițional (ex: „o așez sub aripa fluturelui”). Plasează floarea corect și verbalizează poziția: „Am pus floarea sub fluture.”

Secvențierea logică: Alege un plic din coșuleț. În interior sunt 3 imagini care reprezintă o succesiune de acțiuni (ex: „Plantăm o floare – Udăm – Floarea crește”). Copilul le așază în ordine logică și explică ce a făcut.

PALETA PERCEPȚIILOR

ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ PENTRU DEFICIENȚI DE AUZ ”KOZMUTZA FLÓRA”, CLUJ-NAPOCA

Prof. psihopedagog: Mészáros Noémi Réka, Educatoare: Nagy Erika

Materiale didactice: Pentru a putea crea o atmosferă adecvată în grupă, introducem **structuri perceptiv-motrice de timp: orarul vizual și structurarea exercițiilor individuale.**

Desfășurarea activității:

Orarul vizual îl ajută pe preșcolarul cu TSA să înțeleagă ce fel de activități se vor desfășura în fiecare zi, care este ordinea derulării acestor activități. Programul vizual se compune dintr-un șir de imagini

care reprezintă activitățile zilnice și ajută la tranzițiile din timpul zilei, la care participă preșcolarul cu TSA.

Structurarea exercițiilor individuale: îl ajută pe copilul cu TSA să înțeleagă ce tipuri de exerciții trebuie să rezolve, câte exerciții are de rezolvat și ordinea derulării acestora. Structuri perceptiv-motrice de bază: Pentru a ajuta integrarea senzorială a copiilor din grupă și de a facilita procesarea informațiilor senzoriale zilnic organizăm activități de motricitate grosieră, respectiv activități senzoriale.

Activități de motricitate grosieră: aceste activități au ca scop dezvoltarea proprioceptivă, vestibulară și tactilă, cum ar fi: legănatul în hamac/hintă, săritul pe trambulina din sala de grupă, parcurgerea traseului cu obstacole senzoriale.

Activități senzoriale: Jocurile senzoriale pot fi: tactile (cutii senzoriale), vizuale (jocuri cu cuburi colorate, masa luminoasă), auditive (jocuri cu instrumente muzicale), și jocuri gustative.

„ZIUA ÎN PĂDURE ”

C.Ș.E.I. ”LACRIMA”, BISTRITA

Prof. psihodiagnoză: Cupșa Enikő, Prof. logoped: Gordon Lazăr Annamaria

1. Coordonare globală – „Săriturile animalelor din pădure”

Materiale didactice: cercuri colorate

Desfășurarea activității: Această activitate vizează dezvoltarea mișcărilor mari ale corpului prin imitarea animalelor din pădure. Pe podea se așază cercuri colorate (sau desenate cu cretă), iar copiii sar dintr-un cerc în altul imitând animale: iepurele, veverița, căprioara. Educatorul poate spune comenzi precum: „Sari ca un iepure până la copacul mare!” sau „Fugi ca o vulpe după frunze!”.

Beneficii: stimulează coordonarea, echilibrul și dezvoltarea musculaturii mari.

2. Coordonare oculo-motorie – „Aruncă ghinda în cuibul veveriței”

Materiale didactice: mingi mici, cutie decorată ca un cuib

Desfășurarea activității: Se folosesc mingi mici (ghinde simbolice) și o cutie decorată ca un cuib. Copiii trebuie să arunce mingile în cutie de la o distanță prestabilită, crescând treptat dificultatea. Se pot organiza și echipe pentru a încuraja cooperarea.

Beneficii: dezvoltă coordonarea între vedere și mișcare, precizia, autocontrolul și spiritul de echipă.

3. Motricitate fină – „Ajută ariciul să se îmbrace pentru iarnă”

Materiale didactice: jucărie tip păpușă, planșă cu haine, nasturi, scai, fermoare, mărele mari, conuri de brad, șiret

Desfășurarea activității: Folosind o jucărie tip păpușă sau o planșă cu haine (nasturi, scai, fermoare), copiii sunt invitați să „îmbrace” ariciul pentru iarnă. O altă variantă implică înșirarea unor mărele mari sau a unor conuri de brad pe un șiret, reprezentând proviziile animalelor.

Beneficii: exersează mișcările fine ale degetelor, răbdarea, atenția și ordinea în execuția sarcinilor.

4. Orientare spațială și schema corporală – „Unde e coada vulpii?”

Materiale didactice: imagini cu animale sau obiecte

Desfășurarea activității: Activitatea presupune comenzi interactive legate de corp și spațiu: „Atinge-ți nasul!”, „Ridică mâna dreaptă!”, „Stai în spatele copacului!” etc. Se pot folosi imagini cu animale sau obiecte pentru a spori atractivitatea și înțelegerea. Beneficii: sprijină dezvoltarea conștientizării corporale, a orientării stânga-dreapta și a poziționării în raport cu obiectele din jur.

CAPITOLUL III.
CETATEA MINTII

COGNIȚIA

EVOLUȚIE ȘTIINȚIFICĂ ȘI APLICAȚII ÎN EDUCAȚIA COPIILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE

CE ESTE COGNIȚIA

Definiția cogniției

Cogniția reprezintă totalitatea proceselor mentale prin care: percepem informația, o interpretăm, o memorăm, o folosim pentru a lua decizii.

Procese cognitive principale:

- percepția
- atenția
- memoria
- limbajul
- gândirea

Rădăcinile filosofice ale cogniției

Filosofi importanți:

- Platon – cunoașterea este înnăscută
- Aristotel – cunoașterea vine din experiență
- Descartes – dualismul minte-corp
- Locke – mintea ca „tabula rasa”

REVOLUȚIA COGNITIVĂ

Schimbarea de paradigmă în psihologie (perioada: 1950–1970)

Caracteristici: apariția psihologiei cognitive, studierea proceselor mentale interne, influența informaticii și a inteligenței artificiale, mintea comparată cu un sistem de procesare a informației.

PROCESELE COGNITIVE

Procese cognitive fundamentale:

- **Percepția** – interpretarea stimulilor senzoriali
- **Atenția** – selectarea informațiilor relevante
- **Memoria** – stocarea și recuperarea informațiilor
- **Limbajul** – comunicarea simbolică
- **Gândirea** – rezolvarea de probleme și luarea deciziilor

TEORII ALE DEZVOLTĂRII COGNITIVE

Jean Piaget

- dezvoltare în stadii
- 1. stadiul senzorio-motor
- 2. stadiul preoperațional
- 3. stadiul operațiilor concrete
- 4. stadiul operațiilor formale
- asimilare și acomodare

Lev Vygotsky

- rolul interacțiunii sociale
- zona dezvoltării proximale

CERCETĂRI MODERNE

Direcții recente în cercetare:

- neuroștiințele cognitive

- cogniția întrupată
- cogniția extinsă
- modele de inteligență artificială

CERINȚE EDUCATIONALE SPECIALE

Copiii cu CES sunt acei copii care au nevoie de adaptări educaționale, sprijin specializat, metode de predare diferențiate.

Exemple:

- autism
- ADHD
- dizabilitate intelectuală
- dislexie

PARTICULARITĂȚI COGNITIVE

Copiii cu CES pot avea dificultăți în:

- atenție
- memorie de lucru
- procesarea informației
- funcții executive

Cercetările arată că tulburările de neurodezvoltare implică diferențe în funcțiile executive. O metaanaliză din 2024 arată că atât copiii cu autism, cât și cei cu ADHD prezintă deficite semnificative în:

- memoria de lucru
- controlul inhibitor
- flexibilitatea cognitivă.

INTERVENȚII COGNITIVE PENTRU COPIII CU CES

Intervențiile moderne includ:

- programe digitale de antrenament cognitiv
- jocuri educaționale
- tehnologii asistive
- Un studiu din *BMC Psychology* (2025) a demonstrat că un **joc digital pentru antrenarea memoriei de lucru** poate îmbunătăți performanțele cognitive ale copiilor cu tulburări de neurodezvoltare. ([SpringerLink](#))

INTERVENȚII BAZATE PE CERCETARE

Strategii eficiente:

- antrenament al memoriei de lucru
- instruire structurată
- suport vizual
- tehnologii asistive
- învățare multisenzorială

Implicații educaționale

Pentru copiii cu CES este important: curriculum adaptat, intervenție timpurie, colaborarea cu specialiști, metode educaționale personalizate.

Cercetările moderne arată că:

- memoria de lucru și funcțiile executive sunt centrale pentru învățare
- dezvoltarea cognitivă este influențată de experiențe educaționale, activitate fizică și tehnologie
- intervențiile cognitive pot sprijini dezvoltarea copiilor cu CES

EXEMPLE DE BUNĂ PRACTICĂ PENTRU DEZVOLTAREA ACESTUI DOMENIU

Grup țintă:

preșcolari cu nevoi speciale

Scopul:

Dezvoltarea și consolidarea abilităților cognitive și a capacității de învățare ale copiilor cu CES, prin activități adaptate nivelului lor de dezvoltare, care să faciliteze înțelegerea, aplicarea cunoștințelor și participarea activă la activitățile școlare.

Competențe specifice:

- Identificarea și recunoașterea unor obiecte, imagini sau situații din mediul apropiat.
- Respectarea unor instrucțiuni simple și realizarea sarcinilor în etape.
- Clasificarea și ordonarea obiectelor după criterii date (culoare, formă, mărime).
- Dezvoltarea capacității de observare și descriere a unor elemente din mediul înconjurător.
- Stabilirea unor relații simple (asemănare–deosebire, cauză–efect).
- Utilizarea unor strategii simple de rezolvare a problemelor în situații de învățare.
- Dezvoltarea atenției și a memoriei prin activități practice și repetitive.
- Aplicarea cunoștințelor în contexte practice și în activități cotidiene.

Activități de dezvoltare cognitivă

C.Ș.E.I. NR. 3, Reghin

profesor psihopedagog Sattler Ana-Maria, profesor educator Dan Ioana Mădălina

Activitatea 1

Materiale didactice: televizor de jucărie, imagini cu momentele principale ale acțiunilor din povești, bagheta magică, recompense.

Descrierea activității: Activitatea începe cu o scurtă povestioară: Puișorul le-a adus copiilor un televizor fermecat și o baghetă magică. Copiii sunt invitați să-și reamintească poveștile învățate și să formuleze propoziții pe baza acestora. Cu ajutorul imaginilor, li se adresează întrebări precum: „Ce poveste cunoașteți?” și „Care v-a plăcut cel mai mult?”. Urmează jocul didactic „Recunoaște povestea!”: la semnalul „piu-piu”, copiii închid ochii, iar pe televizor apare o imagine dintr-o poveste. Copilul ales cu bagheta magică vine la televizor și formulează câteva propoziții despre imagine, fiind sprijinit dacă este nevoie. Răspunsurile corecte sunt aplaudate. Pentru fixarea cunoștințelor, copiii aleg jetoane cu povești și le așază în Piramida poveștilor, fiecare nivel având o imagine reprezentativă.

Activitatea 2

Materiale didactice: creioane colorate, fișe de lucru, carioci, jetoane, planșe, buline.

Descrierea activității: Activitatea debutează cu un joc de imitație: Suntem păsărele. Cadrul didactic prezintă apoi planșă cu buline colorate. Pentru fiecare bulină prezentată se cere sortarea creioanelor de pe bancă corespunzătoare culorii bulinei, pronunțare cuvântului care denumește culoarea, despărțire în silabe și alcătuirea unei scurte propoziții. Activitatea continuă cu jocul didactic Baloane colorate. Dintr-o cutie copiii vor extrage, pe rând, câte un mic balon, vor identifica culoarea apoi vor căuta și în sală un obiect care este de aceeași culoare. Pentru fixare, folosind carioci de culori potrivite, vor colora obiectele desenate pe tabla magnetică.

Activitatea 3

Materiale didactice: tabla magnetică, imagini reprezentative cu anotimpurile iarna/ primăvara, planșă mânășă, fișe animale de colorat, imagini povestea Mânășă, creioane colorate, recompense.

Descrierea activității: Activitatea debutează cu o scurtă recapitulare despre anotimpurile iarna și primăvara cu prezentarea elementelor și recunoașterea imaginilor corespunzătoare fiecăruia. Apoi li se citește povestea Mânășă, li se adresează întrebări-suport pe baza ei. Li se cere copiilor să spună ordinea intrării animalelor în mânășă. Imaginile animalelor vor fi alese de pe bancă apoi le vor aplica, cu magnet, pe șablonul mânășii de pe tablă. După finalizarea șablonului, se vor pune din nou întrebări-suport despre personaje, numele lor, cum au ajuns împreună, ce sunete fac fiecare, etc. Se concluzionează că animalele s-au ajutat și s-au sprijinit unele pe altele, s-au adăpostit în mânășă ca să fie protejate de frigul iernii. Pentru fixare fiecare copil va primi câte un animal din poveste pe care îl va colora apoi vor alcătui mânășă lipind animalele colorate și decupate pe o planșă mare.

Activități pentru dezvoltare cognitivă

C.Ș.E.I. Bilbor

Profesor Psihopedagog : Kosa Tunde

Activitatea 1

„Animalele istețe”

Materiale didactice: jetoane cu animale, coșulețe sau cercuri colorate.

Descrierea activității: Copiii primesc jetoane cu animale și sunt invitați să le așeze „acasă”, în funcție de criteriul stabilit (culoare, mărime sau tip). Activitatea este prezentată sub forma unui joc de ajutor pentru animale, în care fiecare alegere este încurajată, iar erorile sunt acceptate ca parte firească a învățării.

Activitatea 2

„Cutia magică a gândurilor”

Materiale didactice: cutie opacă, obiecte familiare (jucării mici, forme).

Descrierea activității: Copiii observă pe rând obiectele din cutie, apoi aceasta se închide. Prin joc, sunt invitați să își amintească ce au văzut sau să recunoască obiectele scoase ulterior, exersând memoria și atenția într-un cadru relaxat și ludic.

Activitatea 3

„Atelierul formelor jucăușe”

Materiale didactice: forme geometrice mari, mici și suporturi de potrivire.

Descrierea activității: Copiii construiesc obiecte simple din forme geometrice, potrivindu-le pe suporturi. Activitatea este prezentată ca un atelier de creație, în care fiecare copil explorează și lucrează în ritmul propriu, fiind încurajat să descopere prin manipulare și experimentare.

Activități pentru dezvoltare cognitivă

C.Ș.E.I. NR. 1 Târgu Mureș

Profesor educator: Majnița Denisa, Profesor educator: Peci Annamaria

Activitatea 1

„Detectivii sunetelor”

Materiale didactice: cutii mici opace; obiecte care produc sunete (clopoțel, hârtie mototolită, chei, monede); imagini reprezentând obiectele din cutii.

Descrierea activității: Educatorul pregătește mai multe cutii în care se află diferite obiecte ce produc sunete. Copiii nu văd conținutul cutiilor. Fiecare copil agită o cutie și ascultă cu atenție sunetul produs. Pe masă sunt așezate imagini cu obiectele corespunzătoare. Copiii trebuie să identifice imaginea care corespunde sunetului auzit. Activitatea poate continua prin ghicirea sunetului produs de educator sau de colegi. Jocul stimulează atenția auditivă și capacitatea de analiză a informațiilor senzoriale.

Activitatea 2

„Exploratorii misterului din cutia magică”

Materiale didactice: o cutie mare cu orificiu pentru mâini; obiecte variate (minge, perie, lingură, cub, con de brad, jucărie moale); planșe ilustrate cu obiectele din cutie.

Descrierea activității Copiii introduc mâna în cutia misterioasă fără a vedea obiectul. Prin atingere, aceștia încearcă să identifice obiectul. Copilul descrie ce simte (moale, tare, rotund, lung etc.). După descriere, copilul alege din planșele de pe masă imaginea care crede că reprezintă obiectul. La final obiectul este scos pentru verificare. Activitatea dezvoltă percepția tactilă și gândirea logică.

Activitatea 3

„Ce a dispărut de pe covor?”

Materiale didactice: un covor sau o masă în fața clasei; 5–7 obiecte familiare copiilor (minge, creion, mașinuță, lingură, cub, jucărie mică); o pânză sau o eșarfă pentru acoperirea obiectelor

Descrierea activității Educatoarea așază pe covor mai multe obiecte familiare copiilor și îi invită să le observe cu atenție timp de câteva secunde. Copiii sunt încurajați să numească obiectele și să le rețină. Ulterior, educatoarea acoperă obiectele cu o pânză și, fără ca elevii să vadă, îndepărtează unul dintre ele. După descoperirea obiectelor, copiii trebuie să identifice obiectul care lipsește. Activitatea poate fi repetată de mai multe ori, schimbând obiectele sau numărul acestora, pentru a crește gradul de dificultate. Această activitate contribuie la dezvoltarea memoriei vizuale, a atenției și a capacității de observare.

Activități de dezvoltare cognitivă

Școala Gimnazială Specială Sfântu Gheorghe jud. Covasna

Profesor educator Bartos Katalin- Beáta, Profesor psihopedagog Németh Timea, Profesor educator Péter Zsuzsanna

Activitatea 1

„Pădurea magică”

Materiale didactice: imagine cu pădurea; imagini cu animale; bandă velcro / arici pentru fixare

Desfășurarea activității: Într-o zi, animalele din pădure au organizat un bal mare pe poiana din mijlocul pădurii. Aproape toate animalele au participat la această petrecere. Educatoarea așează pe imaginea pădurii mai multe animale și îi roagă pe copii să le observe cu atenție. După câteva momente, copiii închid ochii, iar educatorul îndepărtează 3–4 animale de pe imagine. Copiii deschid ochii și trebuie să observe ce s-a schimbat. Ei trebuie să răspundă la întrebarea: **Ce animal a dispărut? Care animal lipsește din pădure?** Activitatea poate fi repetată de mai multe ori, folosind combinații diferite de animale.

Activitatea 2

„Porunca regelui pădurii”

Materiale didactice: imagini cu animale; cartonașe cu modele de ordine

Desfășurarea activității; Regele pădurii, ursul, a convocat toate animalele pentru a participa la o paradă în pădure. Pentru ca parada să fie organizată, animalele trebuie să se așeze într-o anumită ordine. Educatoarea prezintă copiilor cartonașe pe care este ilustrată o anumită succesiune de animale. Copiii trebuie să observe modelul și să așeze animalele în aceeași ordine, de la stânga la dreapta. Activitatea poate fi realizată în mai multe variante, schimbând ordinea animalelor, astfel încât copiii să exerseze observarea și organizarea secvențială.

Activitatea 3

„Unde se află animalele?”

Materiale didactice: imagini cu animale

Desfășurarea activității: Animalele pădurii au organizat un joc la poalele muntelui. În mijlocul jocului se află ursul, iar celelalte animale trebuie așezate în jurul lui. Educatoarea oferă diferite instrucțiuni, iar copiii trebuie să poziționeze animalele corespunzător. De exemplu: Așează cerbul lângă urs; Așează ariciul sub urs; Așează bufnița deasupra ariciului. În timpul activității se pot exercisa și alte relații spațiale: lângă, sub, deasupra, după, între.

Strategii și activități pentru stimularea dezvoltării cognitive

C.Ș.E.I. Beclean

Prof. psihopedagogie specială Cîrlejan Anica, Dir. Prof. Pascal Gabriela

Activitatea 1

„Sortează și potrivește culorile”

Materiale didactice: Jetoane colorate – confecționate din carton plastifiat sau spumă, în culori primare și secundare (roșu, galben, albastru, verde); Cutii sau coșuri; Planșe support.

Desfășurarea activității: Educatorul prezintă copiilor jetoanele și dă numele culorilor. Fiecare copil primește un set de jetoane și trebuie să le așeze în cutia corespunzătoare culorii. Pentru copiii cu dificultăți mai mari, se poate lucra inițial cu doar două culori. Ulterior, activitatea se poate complica prin introducerea criteriului dublu (culoare + formă).

Activitatea 2

„Puzzle-ul emoțiilor”

Materiale didactice: Puzzle-uri cu emoții; Cartonașe cu situații; Oglindă mică din plastic; Suport vizual cu pictograme.

Desfășurarea activității: Copiii primesc piese de puzzle și sunt ghidați să reconstruiască imaginea unei fețe. După completare, educatorul discută despre emoția reprezentată: „Cum crezi că se simte copilul?”, „Când te-ai simțit așa?”.

Se pot folosi cartonașe cu situații pentru a asocia emoția potrivită. Activitatea poate include imitarea expresiilor în oglindă pentru consolidarea învățării.

Pentru copiii cu TSA sau dificultăți de comunicare, se pot utiliza suporturi vizuale clare și propoziții scurte.

Activitatea 3

„Coșulețul fermecat– Recunoaște obiectul!”

Materiale didactice: Coșuleț; Obiecte familiare; Imagini corespunzătoare obiectelor. Materialele trebuie să fie variate din punct de vedere senzorial (neted/aspru, moale/tare), dar sigure și adecvate vârstei preșcolare.

Desfășurarea activității: Un copil introduce mâna în coșuleț fără să vadă obiectul și îl explorează tactil. Este încurajat să descrie ce simte (tare/moale, mare/mic, rotund/pătrat). Apoi încearcă să ghicească obiectul. După extragere, educatorul consolidează denumirea și caracteristicile acestuia. Pentru copiii cu anxietate senzorială, obiectele sunt prezentate anterior pentru familiarizare. Activitatea poate fi realizată individual sau în grup mic.

Metode de îmbunătățire a calității procesului instructiv-educativ

Mnemotehnica

C.Ș.E.I. Bilbor

Profesor psihopedagog Vilcan Daniela Fana

Activitatea 1

” Lunile iernii – reținere prin analogie”

Materiale didactice: Planșe suport cu literele D, I, F; imagini reprezentative (Moș Crăciun, brazi, sanie); jetoane cu lunile Decembrie, Ianuarie, Februarie; tablă sau panou pentru fixarea materialelor.

Desfășurarea activității : Elevilor li se prezintă lunile anotimpului de iarnă printr-o tehnică de mnemotehnică bazată pe analogie și conexiune. Fiecare lună este asociată cu o imagine și cu litera inițială: Decembrie – D – Moș Crăciun, Ianuarie – I – Brazi, Februarie – F – Patina saniei. Elevii observă asemănarea dintre litere și forma elementelor reprezentate. Profesorul explică faptul că această asociere îi ajută să rețină mai ușor ordinea lunilor de iarnă. Elevii sunt invitați să repete și să potrivească jetoanele cu lunile lângă imaginile corespunzătoare, consolidând astfel conexiunile vizuale și verbale.

Activitatea 2

” Caracteristicile anotimpului iarna”

Materiale didactice: Planșă suport cu un desen realizat de copii, care ilustrează elemente specifice iernii: Moș Crăciun, zăpadă, sanie, animale, soare; tablă sau panou pentru expunerea lucrării.

Desfășurarea activității : Profesorul prezintă elevilor desenul realizat de copii, în care sunt reprezentate elemente caracteristice anotimpului iarna. Pe baza imaginii, se discută principalele trăsături ale acestui anotimp. Elevii observă că soarele încălzește mai puțin, ziua este mai scurtă, iar noaptea mai lungă. În desen apar fenomene specifice: ninge, poate fi viscol, iar animalele se adăpostesc deoarece este frig. De asemenea, sunt evidențiate elemente apropiate de experiența copiilor: vine Moș Crăciun, iar copiii se dau cu sania deoarece este multă zăpadă. Prin analiza desenului realizat de colegii lor, elevii identifică și discută caracteristicile anotimpului iarna, consolidând astfel cunoștințele într-un mod vizual și atractiv

Activitatea 3

” Vine iarna”

Materiale didactice: Foi cu desene realizate de copii, care ilustrează prin simboluri elemente dintr-o poezie despre iarnă (soare, fulgi de zăpadă, haine groase, casă, păsări, vânt, ușa etc.); planșe sau coli pentru expunerea desenelor.

Desfășurarea activității : Profesorul prezintă elevilor desenele realizate de copii, în care sunt reprezentate, prin simboluri simple, ideile principale dintr-o poezie despre iarnă. Fiecare desen sugerează un element din text, precum venirea iernii, ninsoarea, frigul, hainele groase sau adăpostirea oamenilor și a păsărilor. Elevii privesc imaginile și încearcă să identifice, cu ajutorul lor, fragmentele poeziei. Desenele funcționează ca suport vizual pentru memorare, ajutând elevii să rețină și să redea mai ușor textul. Activitatea valorifică mnemotehnica prin reprezentare grafică, în care ideile din poezie sunt transformate în imagini ușor de recunoscut. Prin această metodă, elevii își dezvoltă capacitatea de memorare și înțelegerea textului, iar învățarea devine mai atractivă și accesibilă.

Activități de dezvoltare cognitivă pentru preșcolari

C.Ș.E.I. NR. 3 Reghin

prof. psihopedagog Bogdan Mirela Lavinia, prof. psihopedagog Frandescu Anamaria Ilinca

Activitatea 1

„Sortare de forme geometrice”

Materiale didactice: forme geometrice din carton sau plastic (cerc, pătrat, triunghi); cutii sau recipiente colorate; planșe demonstrative.

Desfășurarea activității : Educatorul prezintă copiilor formele geometrice și culorile acestora, explicând criteriul de sortare. Copiii sunt invitați să selecteze și să plaseze fiecare formă în recipientul corespunzător culorii sau formei. Activitatea începe prin modelarea comportamentului de către educator, iar ulterior copiii sunt încurajați să realizeze sarcina independent. Pentru copiii care întâmpină dificultăți, activitatea poate fi adaptată prin reducerea numărului de stimuli sau prin utilizarea sprijinului vizual și verbal.

Activitatea 2

„Găsește perechea”

Materiale didactice: cartonașe cu imagini pereche (animale, obiecte, fructe); masă sau planșă pentru aranjarea materialelor.

Desfășurarea activității: Cartonașele sunt așezate cu fața în jos pe masă. Copiii întorc câte două cartonașe și încearcă să identifice perechile identice. Dacă imaginile coincid, copilul păstrează perechea. În timpul activității educatorul dă numele imaginilor și încurajează copiii să repete cuvintele, stimulând astfel dezvoltarea limbajului.

Activitatea contribuie la consolidarea memoriei vizuale și la dezvoltarea vocabularului.

Activitatea 3

„Povestea din trei obiecte”

Materiale didactice: coș cu obiecte diverse (cheie, frunză, cub, lingură, păpușă etc.).

Desfășurarea activității: Fiecare copil extrage din coș trei obiecte diferite. Pornind de la aceste obiecte, copilul trebuie să construiască o mică poveste. Educatorul sprijină copilul prin întrebări („Cine folosește cheia?”, „Unde se află frunza?”).

Activitatea stimulează conexiunile cognitive și dezvoltă capacitatea de organizare a informațiilor într-o secvență logică.

Activități de dezvoltare cognitivă pentru preșcolari

Grădinița Specială Cluj-Napoca

Director: prof. Naidin Ioana, Prof. psihopedagog: Pușcuță Andreea, Prof. inv. special preșcolar: Szekely Aurelia

Activitatea 1

„Hrănește Omida”

Materiale didactice: fructe de jucărie, cartonașe cu fructele din poveste, coșulețe/farfurioare, cartonașe cu cifre, planșă cu pom (ex. măr, păr, prun), jetoane cu fructe (mere, pere etc din cauciuc), fișe de lucru.

Desfășurarea activității: Omida vrea să își pregătească porțiile de mâncare pentru săptămâna următoare. Copilului i se prezintă un coș cu fructe amestecate, iar sarcina lui este să formeze mulțimi de fructe de același fel și să le așeze în farfurii sau borcănase diferite. Apoi, pentru fiecare mulțime, copilul realizează o etichetă, lipind pe cartonaș tot atâtea buline câte fructe sunt în mulțime (corespondență 1 la 1) și potrivește cifra corespunzătoare numărului de elemente. În continuare, copilul culege mere de pe o planșă cu pom și le așază în coșuri marcate cu cifre, respectând numărul indicat. Activitatea se consolidează prin fișe de lucru: colorarea unui număr de fructe conform cifrei date și încercuirea cifrei corespunzătoare numărului de fructe.

Activitatea 2

„Omida călătoare”

Materiale didactice: O sfoară lungă întinsă la nivelul ochilor copilului, cârlige de rufe, imagini cu zilele săptămânii, imagini cu alimentele mâncate de omidă (ex: frunze, fructe), fișă de lucru tablă interactivă.

Desfășurarea activității: Copilului i se prezintă imaginile cu alimentele mâncate de omidă și zilele săptămânii. Pe o sfoară întinsă la nivelul lui, copilul prinde cu cârligul alimentul corespunzător

fiecărei zile (ex.: Luni – 1 măr, Marți – 2 pere etc.). Pentru sprijin vizual se folosesc coduri de culori (de exemplu, cardul „Luni” și mărul au aceeași culoare). Activitatea continuă până la duminică. Pentru dezvoltarea atenției și memoriei, copiii închid ochii, iar câteva imagini cu alimente sunt ascunse. Sarcina lor este să identifice ce lipsește și să așeze imaginile la locul corect. La final, elevii completează o fișă de lucru, în care trebuie să identifice ce a mâncat omida în fiecare zi și să ordoneze secvențele poveștii, folosind tabla interactivă.

Activitatea 3

„Omidă uitucă”

Materiale didactice: fructe de jucărie, cartonașe cu fructele din poveste, coșulețe/farfurioare, joc memory cu fructele din poveste.

Desfășurarea activității: Omidă este uitucă, iar copilul este invitat să o ajute să își amintească fructele mâncate. Pe masă se așază fructele din primele trei zile (măr, pară, prună), iar copilul repetă ordinea. Fructele sunt apoi acoperite cu un paravan, unul este luat, iar copilul trebuie să spună sau să indice fructul care lipsește (cu ajutorul cartonașelor, dacă este nonverbal). Dificultatea crește prin adăugarea altor fructe. Într-o altă etapă, profesorul așază fructele într-un șir, le acoperă, iar copilul trebuie să reproducă aceeași ordine folosind fructe sau cartonașe. La final se verifică dacă ordinea a fost reținută corect. Activitatea se încheie cu un joc Memory cu fructele din poveste: cartonașele sunt așezate cu fața în jos, iar copilul întoarce câte două pentru a găsi perechile, exersând astfel atenția și memoria.

Dezvoltarea cognitivă la copiii preșcolari cu nevoi speciale.

C.Ș.E.I. ”Lacrima” Unirea, jud. Bistrița-Năsăud.

Prof.psihodiagnoză Eniko Cupșa, Prof.psihopedagog Emanuela-Ioana Avram, Prof.psihopedagog Anamaria Gordon-Lazar

Activitatea 1

„Cutia senzorială exploratorie”

Materiale didactice: cutie mare; materiale tactile (orez, nisip kinetic, bile moi, bureți); obiecte ascunse.

Desfășurarea activității: Copilul explorează cutia senzorială folosindu-și mâinile, fără să vadă obiectele din interior. Educatorul îi cere să găsească anumite obiecte după descriere (de exemplu: „moale”, „rotund”). Pe parcurs, copilul este încurajat să descrie ceea ce simte și să verbalizeze caracteristicile obiectelor, dezvoltând astfel percepția tactilă și limbajul.

Activitatea 2

„Puzzle gradual”

Materiale didactice: puzzle 2–10 piese (nivel adaptat)

Desfășurarea activității: Adultul prezintă modelul complet, iar copilul are sarcina de a potrivi și așeza piesele corespunzător. Pe parcursul activității, sprijinul oferit este redus treptat (scaffolding), pentru a încuraja autonomia și învățarea independentă a copilului.

Activitatea 3

„Citire interactivă cu imagini”

Materiale didactice: carte ilustrată mare.

Desfășurarea activității: Educatorul citește povestea și se oprește pe parcurs pentru a adresa întrebări precum „Ce vezi?” sau „Ce crezi că se va întâmpla?”. Copilul este încurajat să descrie imaginile și să anticipeze acțiunile, dezvoltând astfel înțelegerea și exprimarea verbală.

EXEMPLE DE BUNĂ PRACTICĂ PENTRU DEZVOLTAREA ACESTUI DOMENIU PENTRU PREȘCOLARI CU DEZVOLTARE NEURDIVERGENTĂ

Grup țintă:

preșcolari cu CES și dezvoltare neurodivergentă

Scop:

Dezvoltarea și stimularea abilităților cognitive ale copiilor neurodivergenți, prin activități adaptate care vizează atenția, memoria, gândirea logică, percepția și organizarea informațiilor, facilitând înțelegerea mediului înconjurător și creșterea autonomiei în activitățile de învățare.

Competențe specifice:

- -Identificarea și clasificarea obiectelor după criterii simple (culoare, formă, mărime).
- Recunoașterea relațiilor de tip cauză–efect în situații simple din viața de zi cu zi.
- Menținerea atenției asupra unei sarcini pentru perioade scurte de timp, cu sprijin vizual sau verbal.
- Memorarea și reproducerea unor secvențe simple de acțiuni, imagini sau obiecte.
- Rezolvarea de probleme simple prin alegerea unei soluții dintre mai multe variante oferite.
- Înțelegerea și respectarea instrucțiunilor simple (1–2 pași).
- Stabilirea relațiilor spațiale și temporale (sus–jos, înainte–după, primul–ultimul).
- Recunoașterea și utilizarea simbolurilor simple (imagini, pictograme, semne).
- Dezvoltarea gândirii logice elementare prin completarea de serii, potriviri și asocieri.
- Generalizarea unor cunoștințe în contexte diferite (aplicarea unei reguli în activități variate).

Activități de dezvoltare cognitivă a copiilor

C.Ș.E.I. NR. 3, Reghin

profesor psihopedagog Sattler Ana-Maria, profesor educator Dan Ioana Mădălina

Activitatea 1

Materiale didactice: planșă de comunicare, planșă cu pictograme, fișe de lucru individuale, hârtie colorată, creioane colorate, lipici

Descrierea activității: Activitatea debutează cu calendarul zilei, se face prezența cu ajutorul pictogramelor. Activitatea continuă prin prezentarea temei, li se arată imagini cu flori și insecte de primăvară urmând ca ei să-și discrimineze corect, după cerințe, imaginea potrivită și să o lipească la locul ei. Vor alege dintre 2,3 imagini pe cea potrivită și o vor lipi la locul ei. (ex. Alege narcisa și lipește-o la locul ei). Pentru fixare vor alege imagini cu flori/insecte de pe o coloană și acțiunea potrivită reprezentată prin imagini(ex. Laleaua ...este galbenă, Buburuza are buline, etc.)Se insistă pe verbalizare, pe repetarea după cadrul didactic a cuvintelor și propozițiilor cât mai tare și corect. La final vor primi o fișă de lucru în care au de colorat o buburuză, respectiv o lea apoi vor decupa și vor lipi buline pe buburuză. Vor lucra pe grupe.

Activitatea 2

Materiale didactice: planșă primăvară, cântecul păsărilor, parfum flori de primăvară/flori primăvară, foarfecă, hârtie colorată, lipici, coală carton, tablă, cuburi

Descrierea activității: Activitatea debutează prin implicarea mai multor simțuri (auditiv, olfactiv, vizual). Li se cere să închidă ochii și să asculte sunetul înregistrat(păsări, călătoare sau alte animale). Apoi cadrul didactic le dă copiilor să miroase diferite parfumuri cu flori de primăvară/flori de primăvară. Se dă copiilor o planșă cu imaginea anotimpului primăvara. Vor identifica elementele primăverii, elemente pe care le vor alege din mai multe imagini reprezentative ale anotimpurilor. Se oferă apoi copiilor materialele de lucru și fișa de lucru. După modelul oferit aceștia, lucrând în echipă, vor realiza o planșă comună. Peisajul de primăvară va fi compus din copac, ghiocci, fluturi, soare, păsări călătoare, și zăpadă. Pe parcursul realizării colajului copiii vor denumi formele geometrice care intră în compoziția lui(cerc, oval, triunghi, dreptunghi)dar și culoarea corespunzătoare și să o denumească.

Activitatea 3

Materiale didactice: planșe, decupaje carton, jetoane, fișe de lucru, recompense

Descrierea activității: Activitatea debutează printr-o scurtă prezentare a anotimpului primăvara(buburuze, flori, insecte, etc.) Li se vor citi câteva ghicitori despre elementele primăverii. Se

va continua prin elemente de primăvară laminate (flori, insecte) pe care copiii le vor așeza pe bancă alcătuiind mulțimi de flori, insecte. După realizarea mulțimilor vor fi ajutați să numere elementele fiecăreia apoi vor alege de pe altă bancă numărul corespunzător pe care îl vor pune în dreptul fiecărei mulțimi. Pentru fixare vor juca jocul didactic În lumea insectelor. Vor așeza pe flori supradimensionate atâtea insecte câte le arată cifra indicată de către cadrul didactic. Activitatea se finalizează cu realizarea unei fișe de lucru . Se fac aprecieri pentru participarea la activitate.

Activități pentru dezvoltare cognitivă

Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Bilbor

Profesor Psihopedagog : Kosa Tunde

Activitatea 1

„Porțile Cetății Minții”

Materiale didactice: machetă reprezentând Cetatea Minții, cu mai multe porți colorate; chei simbolice colorate, cu forme diferite la capăt; hartă a cetății cu traseu marcat; plicuri sau cutii poștale cu ghicitori; cufăr decorativ pentru introducerea activității; recompense simbolice (medalii, stele, diplome).

Descrierea activității: Activitatea se desfășoară sub forma unei aventuri simbolice în care copiii parcurg traseul indicat pe o hartă veche pentru a ajunge la comoara din Cetatea Minții. La început, educatorul prezintă un cufăr misterios din care scoate harta cetății și le spune copiilor că pentru a intra trebuie să deschidă porțile acesteia cu ajutorul cheilor potrivite. Copiii parcurg traseul de pe hartă și descoperă, lângă fiecare poartă, un indiciu (plic sau cutie poștală) care conține o ghicitoare. Răspunsul corect indică cheia corespunzătoare, pe care o folosesc pentru a deschide poarta. Porțile sunt parcurse succesiv, fiecare solicitând o abilitate cognitivă diferită (atenție, recunoașterea formelor, identificarea culorilor, realizarea de alegeri). După deschiderea ultimei porți, copiii ajung în Cetatea Minții, unde descoperă o comoară simbolică, marcând reușita parcursului. Activitatea se desfășoară într-un cadru ludic, predictibil și motivant, adaptat nevoilor individuale ale copiilor.

Activitatea 2

„Magicianul amintirilor”

Materiale didactice: jetoane sau imagini, obiecte mici, pălărie sau baghetă simbolică.

Descrierea activității: „Magicianul” prezintă copiilor câteva imagini sau obiecte, apoi le ascunde sau modifică ordinea acestora. Copiii sunt invitați să își amintească ce au văzut sau ce s-a schimbat, activitatea fiind prezentată sub forma unui joc de magie care stimulează memoria și atenția într-un mod captivant.

Activitatea 3

„Detectivii minții jucăușe”

Materiale didactice: jetoane colorate sau simboluri, obiecte din clasă

Descrierea activității: Copiii devin „detectivi” și primesc misiuni de identificare a obiectelor sau imaginilor care corespund unui criteriu stabilit (culoare, formă, categorie). Pe parcurs, criteriul se modifică, iar copiii sunt încurajați să se adapteze noilor reguli, stimulând flexibilitatea cognitivă într-un mod ludic și motivant.

Activități pentru dezvoltare cognitivă

C.Ș.E.I. NR. 1 Târgu Mureș

Profesor educator: Majnița Denisa, Profesor educator: Peci Annamaria

Activitatea 1

„Cutia Mirosurilor”

Materiale didactice: recipiente mici sau borcănase opace; produse aromate ușor de recunoscut (lămâie, vanilie, scorțișoară, cafea, mentă); imagini sau obiecte reprezentative pentru fiecare miros

Descrierea activității: Educatoarea pregătește mai multe recipiente în care introduce diferite produse aromate. Copiii sunt invitați să miroasă fiecare recipient, pe rând. După ce simt mirosul, aceștia încearcă să spună ce cred că miroase sau să aleagă imaginea corespunzătoare de pe masă. Educatoarea îi sprijină prin întrebări simple, precum „Ce miroase?” sau „Unde găsim acest miros?”. Activitatea stimulează percepția senzorială și atenția.

Activitatea 2

„Transportatorii de obiecte”

Materiale didactice: linguri sau tăvi mici; obiecte ușoare (mingi mici, bile, cuburi); recipiente sau cutii pentru colectarea obiectelor; spațiu delimitat pentru activitate.

Descrierea activității: Educatoarea organizează un mic traseu în clasă. Copiii primesc o lingură sau o tavă mică și trebuie să transporte obiectele dintr-un punct în altul fără să le scape. Activitatea poate fi realizată individual sau pe echipe. Copiii sunt încurajați să se deplaseze cu atenție și să își controleze mișcările pentru a duce obiectele în recipientul final. Activitatea stimulează coordonarea, concentrarea și capacitatea de autoreglare.

Activitatea 3

„Urmează sunetul”

Materiale didactice: un clopoțel sau un instrument care produce sunet; o eșarfă pentru acoperirea ochilor (opțional); spațiu liber în clasă.

Descrierea activității: Educatoarea se deplasează în diferite locuri din clasă și produce un sunet folosind clopoțelul. Copiii trebuie să asculte cu atenție și să se orienteze în direcția din care provine sunetul. La început, copiii pot avea ochii deschiși, iar ulterior activitatea poate fi realizată cu ochii acoperiți pentru a crește nivelul de concentrare asupra stimulului auditiv. Copiii sunt încurajați să se deplaseze spre locul din care aud sunetul. Activitatea stimulează atenția auditivă, orientarea spațială și capacitatea de concentrare.

Activități de dezvoltare cognitivă

Școala Gimnazială Specială Sfântu Gheorghe jud. Covasna

Profesor educator Bartos Katalin- Beáta, Profesor psihopedagog Németh Timea, Profesor educator Péter Zsuzsanna

„Puzzle-ul animalelor din pădure”

Materiale didactice: puzzle-uri cu animale; puzzle din 2 piese – arici; puzzle din 3 piese – neveriță; puzzle din 4 piese – vulpe.

Descrierea activității: Bufnița, considerată cea mai înțeleaptă dintre animalele pădurii, a decis să picteze portretele celor mai buni prieteni ai săi. Din păcate, imaginile s-au rupt în mai multe bucăți, din cauza unui vânt puternic. Copiii trebuie să ajute bufnița să refacă imaginile, asamblând corect piesele puzzle-ului pentru a obține imaginea completă. După ce imaginea este reconstituită, copiii identifică și denumesc animalul reprezentat. Pentru a adapta nivelul de dificultate, educatorul poate folosi puzzle-uri cu un număr diferit de piese.

Metode de îmbunătățire a calității procesului instructiv-educativ

Mnemotehnica

C.Ș.E.I. Bilbor

Profesor psihopedagog Vîlcan Daniela Fana

„Cum ne îngrijim”

Materiale didactice: Planșă realizată de copii sub forma unui om de zăpadă, alcătuit din mai multe cercuri (bulgări). În fiecare cerc sunt desenate sau lipite imagini care ilustrează reguli de alimentație, reguli de igienă și reguli de îmbrăcare corespunzătoare anotimpului; tablă sau panou pentru expunerea lucrării.

Descrierea activității: Profesorul prezintă elevilor planșa realizată de copii, reprezentând un om de zăpadă alcătuit din mai mulți bulgări. Fiecare parte a omului de zăpadă conține desene care sugerează diferite reguli de îngrijire personală. Elevii observă imaginile și discută despre reguli de alimentație sănătoasă, reguli de igienă și reguli privind îmbrăcarea adecvată în funcție de anotimp. Activitatea se bazează pe analogie prin imagini, iar conexiunea este realizată prin asocierea bulgărilor care formează omul de zăpadă, simbol specific iernii. Prin analiza desenelor realizate de copii, elevii identifică comportamente corecte de îngrijire personală și își consolidează cunoștințele într-un mod vizual și atractiv.

„ Povestea frunzei”

Materiale didactice: Planșă suport cu imaginea unei plante (rădăcină, tulpină, frunze); imagini sau jetoane reprezentând părțile plantei; imagini cu soarele, apa și fructele; tablă sau panou pentru fixarea materialelor.

Descrierea activității: Profesorul prezintă elevilor „Povestea frunzei”, explicând rolul principalelor părți ale plantei într-un mod simplu și logic. Activitatea evidențiază conexiunea dintre rădăcină, tulpină și frunză, pentru a înțelege că acestea lucrează împreună. Se explică faptul că rădăcina absoarbe substanțele hrănitoare din sol, tulpina le transportă spre crengi și frunze, iar frunza, cu ajutorul soarelui, căldurii, luminii și apei, transformă aceste substanțe în hrană pentru întreaga plantă, contribuind la formarea florilor și a fructelor.

Activități de dezvoltare cognitivă adaptate pentru preșcolari cu CES (cerințe educaționale speciale) și dezvoltare neurodivergentă

C.Ș.E.I. Beclean

Prof. psihopedagogie specială Cîrlejan Anica, Dir. Prof. Pascal Gabriela

Activitatea 1

Povestea în imagini – „Ce urmează?”

Materiale didactice: Seturi de 3–4 imagini care ilustrează o acțiune (ex: ”Semința care a devenit floare”, ”Pregătim un sandviș”, ”Găinușa și oul”); Tablă magnetică; Suport vizual pentru început/mijloc/sfârșit

Descrierea activității: Educatorul prezintă imaginile amestecate. Se discută fiecare imagine pe rând („Ce vezi aici?”). Copilul/echipa aranjează imaginile în ordine logică. Se formulează povestea cu sprijin verbal („Mai întâi..., apoi..., la final...”). Activitatea poate fi realizată individual sau în grup mic. **Adaptări:** Reducerea la 2 imagini pentru copiii cu dificultăți majore. Oferirea de indicii vizuale (numere pe spate). Acceptarea răspunsurilor nonverbale (arătare, mimică).

Activitatea 2

Joc senzorial de memorie – „Ce lipsește?”

Materiale didactice: Tavă cu 5–6 obiecte familiare (minge mică, creion, mașinuță, lingură etc.); Șervețel/șal pentru acoperire; Coș pentru obiectele eliminate.

Descrierea activității: Copiii observă tava timp de 30–60 secunde. Apoi copii se întorc cu spatele spre tavă. Educatorul îndepărtează un obiect. Copiii trebuie să identifice „ce lipsește”. Se discută răspunsul și se reia jocul. Se poate crește dificultatea prin eliminarea a două obiecte. **Adaptări:** Reducerea numărului de obiecte. Oferirea unui suport vizual cu imaginile obiectelor. Pentru copiii cu anxietate: anunțarea clară a regulilor și a duratei.

Activitatea 3

Joc „Aranjăm după model”

Materiale didactice: Cuburi colorate / piese Lego mari / piese tip mozaic. Cartonaje cu modele simple (ex.: roșu–galben–roșu–galben). Suport de lucru (masă, covoraș individual).

Descrierea activității: Educatorul prezintă un model simplu realizat din 3–4 piese. Copilul observă modelul și încearcă să îl reproducă identic. După reușită, se discută modelul: „Ce culoare urmează?”, „Ce piesă vine după?”. Se crește treptat dificultatea: modele mai lungi, alternarea a trei culori sau schimbarea formei. La nivel avansat, copiii creează propriul model, iar colegii îl reproduc. **Adaptare pentru copii cu CES și dezvoltare neurodivergentă:** Se începe cu modele foarte simple (trei culori). Se oferă suport vizual permanent (modelul rămâne vizibil). Se pot folosi indicații verbale scurte și clare. Pentru copiii cu ADHD, activitatea poate fi transformată în joc de tip „provocare rapidă”. Pentru copiii cu TSA, se pot introduce teme de interes (culori preferate, obiecte specifice).

Activități de dezvoltare cognitivă pentru preșcolari

C.Ș.E.I. NR. 3 Reghin

prof. psihopedagog Bogdan Mirela Lavinia, prof. psihopedagog Frandea Anamaria Ilinca

Activitatea 1

„Trenul numerelor”

Materiale didactice: cartonaje cu numerele 1–5; trenuleț cu cifre; jetoane cu puncte corespunzătoare numerelor.

Descrierea activității : Educatorul prezintă copiilor formele geometrice și culorile acestora, explicând criteriul de sortare. Copiii sunt invitați să selecteze și să plaseze fiecare formă în recipientul corespunzător culorii sau formei. Activitatea începe prin modelarea comportamentului de către educator, iar ulterior copiii sunt încurajați să realizeze sarcina independent. Pentru copiii care

întâmpină dificultăți, activitatea poate fi adaptată prin reducerea numărului de stimuli sau prin utilizarea sprijinului vizual și verbal.

Activitatea 2

„Secvențe logice”

Materiale didactice: imagini care ilustrează etapele unei acțiuni (ex.: spălatul pe mâini, plantarea unei flori).

Descrierea activității : Educatorul prezintă copiilor imagini amestecate reprezentând o succesiune de acțiuni. Copiii trebuie să ordoneze imaginile în succesiunea corectă. După aranjare, copilul descrie fiecare etapă a acțiunii.

Activitatea 3

„Vânătoarea de obiecte”

Materiale didactice: imagini sau liste vizuale cu obiecte; coș sau cutie pentru colectarea obiectelor.

Descrierea activității : Educatorul prezintă copiilor o listă vizuală cu obiecte care trebuie identificate în sala de grupă. Copiii caută obiectele și le aduc în coș. După finalizarea activității, educatorul discută caracteristicile obiectelor (culoare, formă, utilizare).

Activități de dezvoltare cognitivă pentru preșcolari

Grădinița Specială Cluj-Napoca

Director: prof. Naidin Ioana, Prof. psihopedagog: Pușcuță Andreea, Prof. inv. special preșcolar: Szekely Aurelia

Activitatea 1

„Omida pofticioasă”

Materiale didactice: 3-4 boluri colorate (roșu, verde, galben) și jetoane cu mâncarea omizii (măr roșu, frunză verde, cașcaval galben, pară verde, căpșună roșie), fișă de lucru.

Descrierea activității : Copilului i se prezintă imagini cu alimente, iar sarcina lui este să le identifice culoarea (ex.: „Ce culoare are mărul?”) și să le sorteze în bolurile corespunzătoare (merele în bolul roșu, perele în bolul galben etc.). Apoi copilul verifică dacă alimentele sunt sortate corect, iar dacă există greșeli, acestea sunt corectate împreună. Activitatea se repetă, începând cu puține alimente și culori, iar dificultatea crește treptat. La final, elevul completează o fișă de lucru, în care trebuie să formeze grupe de obiecte în funcție de culoare.

Activitatea 2

„Omida ordonată”

Materiale didactice: fructe de jucărie, jetoane cu fructele din poveste, discuri colorate (pentru corpul omizii), planșă cu omida, fișe de lucru.

Descrierea activității : Copilului i se prezintă o fișă cu o serie ordonată de fructe (ex.: măr – căpșună – măr – căpșună). El observă regula, descrie succesiunea și reproduce modelul folosind fructe de plastic. Profesorul propune apoi șiruri ordonate de tip ABAB, ABCABC sau AABAAB, iar copilul trebuie să reproducă și să completeze seria respectând regula. În final, copilul primește o planșă cu o omidă formată din cercuri colorate și discuri de culori diferite. Profesorul începe o serie de culori, iar copilul trebuie să continue modelul ordonat (ex.: roșu – galben – roșu – galben).

Activitatea 3

„Omida gospodină”

Materiale didactice: Imagini cu frunze de diferite mărimi (mari, mici), boluri, fișă de lucru, tablă interactivă.

Descrierea activității : Copilului i se prezintă imagini cu frunze, iar sarcina lui este să identifice mărimea acestora (mare sau mică) și să le sorteze în bolurile corespunzătoare. Gradul de dificultate crește prin adăugarea unor frunze noi sau prin sortarea lor după mai multe criterii (mărime, formă, culoare). La final, copilul completează o fișă de lucru, în care trebuie să formeze grupe de obiecte în funcție de mărime, folosind tabla interactivă.

Dezvoltarea cognitivă la copiii preșcolari cu nevoi speciale

C.Ș.E.I. ”Lacrima” Unirea, jud. Bistrița-Năsăud

Prof. psihodiagnoză Eniko Cupșa, Prof. psihopedagog Emanuela-Ioana Avram, Prof. psihopedagog Anamaria Gordon-Lazar

Activitatea 1

„Poveste socială personalizată”

Materiale didactice: fișe cu imagini; poveste simplă personalizată

Descrierea activității : Adultul prezintă o scurtă poveste despre o situație reală (de exemplu, mersul la grădiniță). Se discută împreună ce face personajul și ce se întâmplă în poveste, iar apoi copilul reproduce situația prin joc de rol, exersând comportamente și acțiuni din viața de zi cu zi.

Activitatea 2

„Joc de rol tematic”

Materiale didactice: costume; recuzită tematică (doctor, bucătar etc.)

Descrierea activității : Copilul alege un rol, iar împreună cu adultul se creează o scurtă poveste. Pe parcurs, adultul extinde scenariul prin întrebări și sugestii, încurajând copilul să continue acțiunea și să dezvolte dialogul.

Activitatea 3

„Joc cooperativ de construcție”

Materiale didactice: cuburi sau piese de construcție.

Descrierea activității : Copiii primesc o sarcină comună (de exemplu, „construiți un turn”). Ei discută împreună strategia de lucru, colaborează pentru realizarea sarcinii, iar la final reflectă asupra rezultatului și a modului în care au lucrat în echipă.

